

מחברים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קל"ב | פרשת במדבר | תשפ"ג

ירושלים		בני ברק		ניו יורק		לונדון	
בגמח	במסכת השבוע	בגמח	במסכת השבוע	בגמח	במסכת השבוע	בגמח	במסכת השבוע
20:50	20:13	20:47	20:16	21:00	19:51	22:08	21:59
18:56				21:22		20:36	

זמני כניסת ויציאת שבת קודש:

השבוע בגליון:

חשיפה: הגאון רבי יצחק זילברשטיין בעדות אישית מה שהתרחש בניסיעה באוטובוס מירושלים לתל אביב | עמ' ט'
סגולה: סגולת לימוד פסוקי קבלת התורה מר"ח סיון | עמ' ב'
אקטואליה: האם יש מקום להקל לנוהגים להמתין חצי שעה (בין אכילת חלבי לבשרי) בין שתיית כוס חלב לאכילת בשר | עמ' י"ב

פנינים חכמים ואמרות נפלאות על פרשת השבוע

פנינים ואמרות

"אינך הראשון! הטבע הזה כבר מיוחס ל"שור המועד"..."

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם (א, ב). כשהגיע הגה"צ רבי צבי הירש מייזליש - הרב מווייטצען לארה"ב, התהלך בשבת עם "שטריומל" לראשו גם בחוצות העיר. באותם ימים לא היה זה דבר מקובל כל כך, ולפיקך פעם ניגש אליו יהודי ואמר לו בכעס: כך ללכת? הלא זהו חילול ה'! כשאני רואה אתכם עם השטריומל "זוער איך ווילד פון כעס"... (כאשר אני רואה אתכם עם השטריומל - הנני מאבד עשתנותי מרוב כעס)... לא נבהל הרב, והשיב להווא תוך כדי דיבור: "אינך הראשון! הטבע הזה כבר מיוחס ל"שור המועד"..." הלא כך כתבו התוס' בבבא קמא (לו, א ד"ה מועד לשבתות) בשם הירושלמי שלפעמים רואה השור בשבת אנשים שלבושים במלבושים נאים אחרים, ומפני כן "זוערט עהר ווילד פון כעס"...

ספר גשמי ברכה (עמ' תרנ"ט)

לתקן את הישן ולא לקלקל את החדש...

ויתלדו על משפחתם (א, יח). וברש"י הביאו ספרי ייחוסיהם ועידי חזקת לידתם, כל אחד

מילדותו יתום מאב ואם, ונתנו אותי לחייט ירא שמים ללמוד אצלו אומנות, ולמדתי ממנו שני דברים, לתקן את הישן, ולבל לקלקל את החדש, ואמר הריוזינער ז"ל, דו! דו! מחותן, וציוה לכתוב התנאים.

הרה"ק מבאיאן - טשערנאביץ ז"ע הוסיף פעם על סיפור זה, "היום אפילו שכבר קשה לתקן את הישן, בכל זאת אם לא מקלקלים את החדש כבר טוב" עכ"ל.

עירין קדישין (השלם, עמ' תקמ"ו)

ואחד, להתייחס על השבט.

מסופר על הרה"ק מרוזין זצ"ל, דבעת ששידך את נכדו הר' אשר (בן לבנו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע) לבת הרה"ק רבי צבי מרימנוב ז"ע, אמר הריוזינער ז"ע, מחותן, מנהגינו לחשוב את הייחוס קודם כתיבת התנאים, והתחיל לחשב, אבי זקני הר' בעריש המגיד, זקני ר' אברהם המלאך, אבי ר' שלום שכנא, וזקני ר' נחום (מטשערנאביל) ודודי ר' מאטיל (מטשערנאביל).

וסיים ואמר: עכשיו יפרט נא המחותן את הייחוס שלו, ואמר הרה"ק רבי צבי ז"ל אני נשארתי

מסר אור החיים הקדוש לפרשת השבוע עמ' כ"ג

פניני אביר יעקב עמ' ו'

אלפים וחמש מאות, היינו בצירוף אותם שהיו מן חודש ומעלה, ואחריו כתוב (שם, כ"ג): משפחות הגרשוני אחרי המשכן יחנו ימה, וכן כתוב במשפחות הקהתי (שם, כט), ומררי (שם, לה), משמע ליה לרש"י ז"ל, כי מן חודש ומעלה, היחה עליהם מצות עשה זו של יחנו ימה, וכן כל משפחה מג משפחות אלו במקומה המיוחד לה, ואפי' פחות מן חודש היה במצוה זו, לקיים מצות עשה בחנותו סביב למשכן.

וכעין זה מצינו קיום מצות עשה בקטן, בשו"ת אבני נזר (י"ד סי' של"ט, סק"ט), דקטן בן ח' הגימול, לא חשיב רק חפץ של מצוה בלבד, אלא גם מקיים מצוה (וזה לשונו: "אין התינוק כחפץ מצוה אלא כאדם המתחייב"), יע"ש. וכן בגדון דידן, והוא חידוש גדול ונפלא אשר מלשון רבינו רש"י ז"ל משיתיהו.

ארץ צבי - בפרשתנו

למלחמה לשפוך דם. ובן שישים הוא כנגד מזל לבנה, ולכך שערתו של האדם מלבינות בהגיעו לגיל זה...

תפארת יונתן - בפרשתנו

האם קטן יכול לקיים מצות עשה?

פקד את בני לוי וגו' מן חדש ומעלה תפקדם וגו' (ג, טו). וברש"י משיצא מכלל נפלים, הוא נמנה לקרות שומר משמרת הקדש.

חידוש גדול אצלי מה שהוסיף רש"י ז"ל תיבות אלו, "ליקרא שומר משמרת הקודש", כי בפשוטו היא מצות עשה בפני עצמה למנותו מן חודש, והיא רמיזא שהמנין היה כדי שיקרא מאז שומר משמרת הקודש.

מדברי רש"י ז"ל נלענ"ד, דכיון דאחר מנין משפחת גרשון כתוב (ג, כב): פקודיהם שבעת

מדוע מלבינות שער האדם בהגיעו לגיל חבוגר

מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן (א, ג).

מקשה הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ז"ע בספרו תפארת יהונתן מדוע דייקא - בני העשרים ומעלה נצטוו לצאת להילחם במלחמות בני ישראל.

ותירץ, כי הגה ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים צ, י). וימי שנות חיי האדם עלי אדמות מכוונים כנגד ז' כוכבי הלכת. עשרת השנים הראשונות כנגד מזל שבתאי והוא מלשון שבתה, כי אז שובת האדם בביתו. עשרת השנים השניות כנגד מזל צדק, ולכן שנינו (אבות ה, כא) שבן שלש עשרה למצוות. עשרת השנים שבין שנת העשרים לשנת השלושים, מכוונים כנגד מזל מאדים, ולכן בני העשרים ומעלה יוצאים לצבא

סגולת השבוע

סגולת לימוד פסוקי קבלת התורה מר"ח סיון

ביום הזה באו מדבר סיני (יתרו יט, א). וברש"י לא היה צריך לכתוב ביום הזה אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם.

דברים נפלאים בפסוק זה כתב הרה"ק המגיד מקאזניץ ז"ע בספרו עבודת ישראל (לשבועות):

יש לרמוז בדברי קדשו, כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם, כגון בימי פסח שיצאו ממצרים גם בכל שנה יש נפשות מישראל שיוצאים ממצרים. וגם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני, מלשון שנאה שישנא לכל דבר רע, כמו שאמרו חז"ל (שבת פט). סיני שבו ידה שנאה לעובדי כוכבים ומזלות, רצה לומר למעשה עובדי כוכבים ומזלות. ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה.

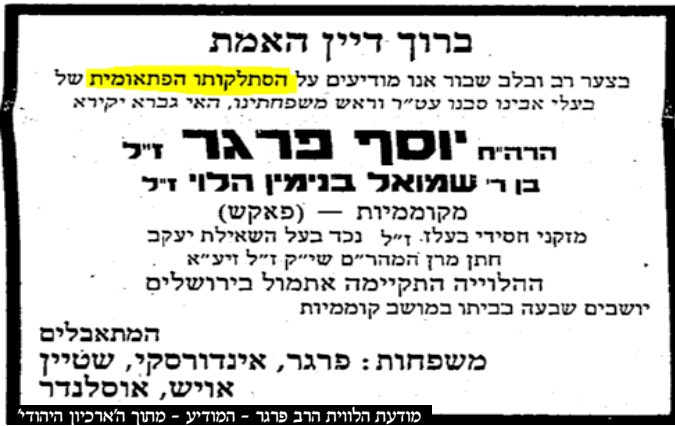
וזהו שפירש רש"י שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם, דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו כמו שכתוב באו מדבר סיני, רצה לומר שעשו עצמם כמדבר הזה שהוא ריק ואין בו שום דבר טוב. גם הם חשבו עצמם כמדבר שלא התחילו בעבודת ה' כלל עכ"ל.

בענין זה שח הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זצ"ל: "מ"ט ימי הספירה הם בגימטריא לב-טוב ועד ל"ג בעומר הוא לב' ומאז והלאה הוא טוב, על כן מל"ג בעומר נכנסין להטוב ואין טוב אלא תורה, והוא ההכנה הגמורה להתורה, ואדם יכול לראות אז שיהיה טוב לה' וטוב לבריות".

ויש לציין מה שהמליצו צדיקים על דברי הגמ' בשבת (פו, ב) וברשי שם כתב "משום ובהו בשבא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא - גרסינן". דידוע שיעה"ר נקרא אורח (סוכה גב, ב) וכשרוצים להחליש ולהכניע היעה"ר "גרסינן" צריכים ללמוד תורה עכ"ל.

ונחתום בדברי הכהן הגדול מאחיו הרה"ק רבי צדוק מלובלין בספרו פרי צדיק: "בני ישראל הכינו עצמם לקבלת התורה בהכנה זרבה והשליכו מעצמם כל עניני העולם הזה, והיה זאת עצתם לקשר עצמם בה' יתברך ע"י השינה היינו לעזוב את עצמם עם כל כוחם, חושיהם והרגשותיהם על ה' יתברך - וזה היה מדריגת דור המדבר קודם מתן תורה דביקות בה' ע"י שינה, אבל עכשיו שכבר ניתנה תורה צריך להיות נעורים ולעסוק בתורה - ומטעם זה נתקן לומר הסדר תיקון ליל שבועות". והנה "בכל שנה בלילה שקודם זמן מתן תורה, יכול האדם לזכות לזה שייקבעו הדברי תורה בלב כמו שזכר בני ישראל בלילה שקודם מתן תורה, ומשום הכי צריכון להיות נעורים ולעסוק בתורה" עכ"ל.

הקביעות בתורה פתחה לו את הדלת:
הנפטר בא מהעולם העליון בחלום, עם מסר מטלטל לשמור על קביעות עתים לתורה...
"לפני כמה דקות התעוררתי מחלום מטלטל. בחלומי ראיתי את אביך מופיע מולי. זכרתי כי הוא נפטר, ושאלתי אותו מייד, מה אתה עושה כאן.
"אביך החל לספר לי מה אירע לו בהגיעו לעולם האמת. הוא סיפר כי ניצב לפני דלת, שמעברה השני מצוי חלקו בגן עדן. כל שהיה עליו לעשות הוא לפתוח את הדלת ולהיכנס.

"אך כשניסה לפתוח את הדלת נתקל בקושי. מישהו בצד השני מנע ממנו להיכנס. החלה התגוששות. הוא ניסה בכל כוחו לפתוח את הדלת, בעוד מישהו אחר התאמץ למנוע זאת.

"אביך הוסיף וסיפר: 'גייסתי את כל כוחותי בניסיון לגבור על הכוח שעמד מולי. לא הרפיתי. לבסוף הצלחתי לפתוח את הדלת ולהיכנס לנחלתי בגן עדן. כשנכנסתי נאמר לי כי התעקשותי לפתוח את הדלת עלתה בהצלחה רק בגלל התעקשותי לשמור על הקביעות ללימוד התורה בכל מצב, מידה כנגד מידה.'"
"ואביך סיים: 'ר' יעקב, ידידי ורעי, באתי אליך לספר לך זאת, כדי שתמשיכו לשמור על קביעות העיתים לתורה."

דפיקות רמות נשמעו על דלת בית האבלים. זו הייתה שעת בוקר מוקדמת, ובני הבית הופתעו. "אביך בא אליי בחלום", אמר האיש שבפתח הבית לבנו של הנפטר. "לא יכולתי להמתין עוד, ובאתי לכאן מייד".

ר' יעקב-קאפל ברמינגהם היה מעמודי התווך של מושב קוממיות. הוא נמנה עם ראשי הקהל, והיה מאנשי אמונם של רבני המושב, הרב בנימין מנדלזון, ובנו וממלא מקומו הרב מנחם-מענדל מנדלזון.

ר' יעקב היה מאלה שיצרו את אופייה המיוחד של הקהילה ביישוב החקלאי בדרום השפלה. אחד הדברים שהתייחד בהם היה שיעור לימוד קבוע בכל בוקר. בשיעור השתתפו עוד שניים מבני המושב, ויחד התמידו שנים רבות להתאסף ללימוד המשותף.

ר' יעקב היה מחנה את אופניו בחצר בית הכנסת. ר' שמחה אויש היה מכבה את הטרקטור החדש והכחול שלו, ור' יוסף פרגר היה יורד מהטרקטור הישן והכתום ששימש אותו. הם היו עוזבים את עבודתם, מרכיבים משקפי קריאה וצוללים למעמקי התורה.

השיעור הקבוע בשעה הזאת היה חריג למדי. בבית המדרש התקיימו שיעורים רבים. קול התורה החל להישמע כבר בשעה ארבע בבוקר, בשיעור משניות עם פירוש ברטנורא. אחריו התקיימו עוד שיעורי תורה. אבל אחר-כך יצאו האנשים לעמל יומם, וקול התורה שב להישמע בין כותלי בית המדרש לקראת הערב.

בשעות הבוקר שקק המושב פעילות כלכלית וחקלאית. המרפאה והצרכנייה, המזכירות ומשאית התערובת שיועדה ללולים ולרפתות – פעלו בשעות האלה. חיי החולין במושב רחשו פעילות שיא. רק בשעות אחר הצהריים והערב השתררה רגיעה על המושב, והחיים הרוחניים חזרו להתרונן בעוז.

הקביעות ללימוד תורה בשעות הבוקר לא הייתה קלה למשתתפים. הם עבדו קשה לפרנסתם והיו עסוקים עד מעל הראש. ובכל זאת הקפידו שלוש החברים על קביעותם בלימוד התורה, והתעקשו לקיים את השיעור בשעה שבית הכנסת היה ריק למדי.

ערב אחד זועזע המושב למשמע הבשורה על התאונה המחרידה. ר' יוסף פרגר נספה בשעה שכיסה קוצים במכסחת הדשא שחברה לטרקטור שלו [ביום י"ז אייר תשמ"ח].

ר' שמחה אויש, שותפו לקביעות העיתים ומחותנו, הוא שמצא אותו מוטל בשדה, אחרי שעות של חיפושים קדחתניים.

המושב היה שרוי בהלם. האבל ניכר על פני כולם. ר' יוסף, שעבר את המחנות בסיביר, איש נעים ומסביר פנים, מהאנשים האהובים ביישוב, מצא את מותו בדרך טרגית ונוראה כל-כך.

גם ילדי המושב כאבו את לכתו. הוא היה חביב גם עליהם, ולא כעס כאשר היו קופצים על העגלה הנגדרת אחרי הטרקטור שלו, נהנים מקטע נסיעה חינם וממשב רוח צונן.

המשפחה ישבה שבעה זורם המנחמים לא פסק. אבל הדפיקות בדלת בשעת בוקר מוקדמת היו חריגות. בנו של ר' יוסף ניגש לדלת וראה מולו את ר' יעקב ברמינגהם, חברו של אביו לשיעור הקבוע. הוא עמד בפתח ופניו חיוורים.

ר' יעקב היה אדם מאופק. הוא לא פחד מאיש ולא חשש משום דבר. בדרך כלל מיעט בדיבור, וארשת פניו הייתה תמיד רצינית ואחראית. הוא לא נטה להתרגש, ובוודאי לא להתחוויר.

הבן הזמין אותו להיכנס. ר' יעקב התיישב ואמר בשקט: "לפני כמה דקות התעוררתי מחלום מטלטל. בחלומי ראיתי את אביך מופיע מולי. זכרתי כי הוא נפטר, ושאלתי אותו מייד, מה אתה עושה כאן.

"אביך החל לספר לי מה אירע לו בהגיעו לעולם האמת. הוא סיפר כי ניצב לפני דלת, שמעברה השני מצוי חלקו בגן עדן. כל שהיה עליו לעשות הוא לפתוח את הדלת ולהיכנס.

"אך כשניסה לפתוח את הדלת נתקל בקושי. מישהו בצד השני מנע ממנו להיכנס. החלה התגוששות. הוא ניסה בכל כוחו לפתוח את הדלת, בעוד מישהו אחר התאמץ למנוע זאת.

"אביך הוסיף וסיפר: 'גייסתי את כל כוחותי בניסיון לגבור על הכוח שעמד מולי. לא הרפיתי. לבסוף הצלחתי לפתוח את הדלת ולהיכנס לנחלתי בגן עדן. כשנכנסתי נאמר לי כי התעקשותי לפתוח את הדלת עלתה בהצלחה רק בגלל התעקשותי לשמור על הקביעות ללימוד התורה בכל מצב, מידה כנגד מידה.'"

"ואביך סיים: 'ר' יעקב, ידידי ורעי, באתי אליך לספר לך זאת, כדי שתמשיכו שנים לשמור על קביעות העיתים לתורה."

את הסיפור הזה סיפר ר' יעקב לבנו של הנפטר. ר' יעקב לא היה בעל חלומות ובוודאי לא היה בעל דמיונות. הוא הוסיף לשמור על הקביעות עד יומו האחרון, באדר תשע"ו.

(על-פי סיפורו של ר' משה גוטמן, 'המודיע-הובא בשיחת השבוע)

חיפש צנון ומצא חיים:

גם בחנות השביעית לא מצא 'צנון' לכבוד שבת, אבל מצא אברך שאין לו צרכי שבת... והחיה את נפשו, הסכיתו ושמעו מפי בעל המעשה:

בעומדי מחוץ לחנות, ביקשו ממני שאקנה מוצר דחוף כלשהו. שוב נכנסתי לחנות, ושוב אני רואה את האברך הנבוך, שמעוניין לקנות קופסת שימורים בשווי שישה שקלים, ואינו יכול, כי הכרטיס לא נועד לקופסאות כאלה. בשלב הזה התעוררו בי רגשי מצווה. ניגשתי למוכר ואמרתי לו, "קח 150 ₪, ותגיד לאברך שהוא יכול לקנות כאן בכל הסכום הזה".

מיד יצאתי מהמכולת, ולא ראיתי מה נעשה אחר כך. כעבור כמה ימים, כאשר שאלתי את המוכר מה נהיה עם אותם 150 שקלים, הוא התרגש לספר לי כי האברך היקר, אורו עיניו, פשוטו כמשמעו. הוא קרא לנוות ביתו אל החנות, וזו קנתה צרכי שבת בכל הסכום. כמה שמחתי על שהיה לי חלק בשבת של האברך החשוב הזה!

כשר' צבי מרחוב צפניה בירושלים מספר על מרדף הצנון שלו, הוא לא מרגיש, שהוא בעצם מספר מעשה מופת על אבא יקר ומסור, שרואה בדאגה לילד שלו תפקיד שגמסר לו משמים, והוא עושה את כל ההשתדלות למלא אותו בשלמות. הזריזות והרצון לעזור ולחפש עוד ועוד בשביל ילד יהודי שהוא גם הבן שלך, זהו לימוד שווה בפני עצמו. ועתה נקטיב לך' צבי, בלי להתערב:

יש לי בן, שהסלט היחיד שהוא אוכל בשבת זה סלט צנון. לכן בני הבית משתדלים מאוד להכין את הסלט הזה בכל שבוע, גם אם יש סלטים אחרים על השולחן.

ביום שישי האחרון ביקשו ממני בבית לקנות צנון. יצאתי לחנות קרובה וחיפשתי צנון, אך לא היה שם. עברתי לחנות אחרת, וגם שם יש מחסור. בחנות השלישית ענו לי כמו ברביעית, החמישית הלכה בעקבות הקודמות לה, והשישית אף היא לא יכלה למכור לי את אשר שאלתי. החנות השביעית, החביבה, כבר שכנה במרחק הגון מביתי. אף פעם איני נכנס לשם, שכן, כדי להגיע אליה יש צורך בשתיים עשרה דקות הליכה. רציתי לקנות שם צנון, כאשר מראהו של אברך שעמד שם, צד את עיניי.

הוא עמד ובידו קופסת שימורים, ורצה לקנות אותה באמצעות כרטיס מזון שמחלקים למשפחות ברוכות ילדים. בכרטיס זה ניתן לקנות רק מוצרים בסיסיים, כמו לחם, חלב וביצים, ואתה קופסה לא נכללה ברשימה. האברך ניסה לקנות את המוצר, ואני המשכתי החוצה, כן – בלי הצנון...

במחשבה שנייה, נראה כי המטמון התחבא דווקא בחנות השביעית, שלשם הוליכני הקב"ה כדי לספק צרכי שבת למי שהוצרך. אני מלא הודיה לבורא עולם, על שמינה אותי לשליחות זו, וזכיתי לקיימה באופן כה מופלא

בעומדי מחוץ לחנות, ביקשו ממני שאקנה מוצר דחוף כלשהו. שוב נכנסתי לחנות, ושוב אני רואה את האברך הנבוך, שמעוניין לקנות קופסת שימורים בשווי שישה שקלים, ואינו יכול, כי הכרטיס לא נועד לקופסאות כאלה. בשלב הזה התעוררו בי רגשי מצווה. ניגשתי למוכר ואמרתי לו, "קח 150 ₪, ותגיד לאברך שהוא יכול לקנות כאן בכל הסכום הזה".

מיד יצאתי מהמכולת, ולא ראיתי מה נעשה אחר כך. כעבור כמה ימים, כאשר שאלתי את המוכר מה נהיה עם אותם 150 שקלים, הוא התרגש לספר לי כי האברך היקר, אורו עיניו, פשוטו כמשמעו. הוא קרא לנוות ביתו אל החנות, וזו קנתה צרכי שבת בכל הסכום. כמה שמחתי על שהיה לי חלק בשבת של האברך החשוב הזה!

עדיין ביום שישי, חזרתי הביתה בלי צנון, והנה, רגע לפני שאני עולה, אני נזכר בחנות ירקות שממוקמת במרחק דקה מהבית. זאת החנות השמינית, וכידוע שמונה הוא מספר שמעל הטבע.

כאן, בחנות הכי קרובה לבית, ש'משום מה' נשכחה מתודעתי, התחבא המטמון. החנות עמוסה בצנון בכמות שאפשר לחלק לאלף אנשים, ובשעה טובה ומוצלחת אני קונה ממנו לילדי, האחד מאלף שרק צנון משביע אותו. במחשבה שנייה, נראה כי המטמון התחבא דווקא בחנות השביעית, שלשם הוליכני הקב"ה כדי לספק צרכי שבת למי שהוצרך לכך. אני מלא הודיה לבורא עולם, על שמינה אותי לשליחות זו, וזכיתי לקיימה באופן כה מופלא.

(גל' השגחה פרטית)

כאיש אחד בלב אחד:

נעקץ על ידי חבירו ב-350,000 ₪ הסתבך כלכלית יצא מהכולל עד שמצא דירה בזול בזכות ויתור כמעט בלתי אפשרי...

בכדי לזכות לרחמי שמים במציאת דירה, הם קיבלו על עצמם - למרות הקושי והכאב העצומים - למחול לאותו יהודי שגזל מהם 350,000 ₪ פשוט למחול ולשכוח!

זה כלל לא היה קל. הן מי כמותם יודעים איזה מחיר שילמו על התנהגותו של הגנב הלז. כמה צער ועוגמת נפש היו מנת חלקם, כיצד הלה סחרר את התנהלותם הכלכלית ואיזה אסון כספי המיט עליהם. ובכל זאת - בכדי לזכות בסייעתא דשמיא מיוחדת ומיוחדת - הם מחלו לו בלב שלם!

ר' משה ור' יצחק היו חברים טובים 'לשעבר'. 'לשעבר' אמרנו ולא בכדי, שכן באחד הימים ניצל ר' יצחק את החברות עם ר' משה, ולווה ממנו סכום עתק – 350,000 ₪ זמן הפירעון חלף וגם כמה חודשים נוספים, והכסף איננו!

הפסד של 350,000 ₪ – היווה כעין גזירת מוות על כלכלת המשפחה. ר' משה נאלץ לעזוב את הכולל ולצאת לעבוד לפרנסתו, וגם רעייתו שהיתה עד אז עקרת בית – נאלצה לסייע לפרנסת המשפחה, בכדי להתמודד עם תשלום החוב הכבד. בנוסף לכל, הם נאלצו למכור את ביתם – באין להם יכולת להמשיך לעמוד בתשלומי המשכנתא, וביקשו לקנות דירה בעלת יחידת דיור להשכרה – שהכנסותיה יסייעו לעמוד בתשלום המשכנתא.

הבית נמכר בסכום של 1,450,000 ₪ מתוך מחשבה שבתוספת לא גדולה יוכל ר' משה לרכוש דירה אחרת בעלת יחידת דיור. אלא שלא היא – דירות כאלה התבררו כיקרות הרבה יותר, הזולה שבהן – הוצעה לו ב-1,950,000

לא שקל, התקשרו לפתע ואמרו שהם רוצים למכור ומהר. הם מוכנים לרדת במחיר ל-1,600,000 ש"ח הוזלה של 350,000 ש"ח בדיוק הסכום עליו מחלו!

לר' משה לא היה אפילו פנאי להתבונן בעומק הנס, הוא מיהר להסתער על העסקה. רק לאחר מכן הבין והשכיל עד כמה זה לא יאומן כי יסופר: הוא מחל על 350,000 ש"ח זוכה בסכום זהה בדיוק בהנחה על הדירה אותה הוא רוכש. שקל מול שקל, מידה כנגד

חלף זמן קצר, והנה שיחת טלפון מפתיעה. אותם מוכרים שאמרו 'אפילו לא שקל', התקשרו לפתע ואמרו שהם רוצים למכור ומהר. הם מוכנים לרדת במחיר ל-1,600,000 ש"ח הוזלה של 350,000 ש"ח בדיוק הסכום עליו מחלו!

ש"ח! – סכום שלא יוכל לעמוד בו. הוא ניסה ללחוץ לקבל הנחה, אך הם הודיעו ש'אפילו לא שקל' – כלשונם.

הזמן חולף, זמן פינוי הדירה שלהם מתקרב, ודירה אחרת אין. בצר להם, ישבו ר' משה ורעייתו וערכו חשבון נפש, תוך שהם משחזרים כיצד החלה כל עוגמת הנפש בהם מצויים – כתוצאה מהלוואה לחבר שפשוט ברח עם הכסף... אלא שכאן חלה התפתחות מפתיעה: בכדי לזכות לרחמי שמים במציאת דירה, הם קיבלו על עצמם – למרות הקושי והכאב העצומים – למחול לאותו יהודי שגזל מהם 350,000 ש"ח פשוט למחול ולשכוח!

מידה!

סיפור מפעים זה שסיפר הרה"ג רבי פנחס זרביב שליט"א, מעורר כל לב: אחים יקרים, מלמחול - לא מפסידים, מלוותר - איש לא ניזוק. גם אם יש בנו צער וכאב, גם אם פגעו בנו באופן נוראי ממש, ואפילו אם אנו צודקים לגמרי - הבה נמחל ונסלח. עתה הזמן להתאחד, כאיש אחד בלב אחד, הבה נגיע מאוחדים לקבלת התורה!

זה כלל לא היה קל. הן מי כמותם יודעים איזה מחיר שילמו על התנהגותו של הגנב הלז. כמה צער ועוגמת נפש היו מנת חלקם, כיצד הלה סחרר את התנהלותם הכלכלית ואיזה אסון כספי המיט עליהם. ובכל זאת - בכדי לזכות בסייעתא דשמיא מיוחדת ומיוחדת - הם מחלו לו בלב שלם!

חלף זמן קצר, והנה שיחת טלפון מפתיעה. אותם מוכרים שאמרו 'אפילו

סיפור מפעים זה שסיפר הרה"ג רבי פנחס זרביב שליט"א, מעורר כל לב: אחים יקרים, מלמחול - לא מפסידים, מלוותר - איש לא ניזוק. גם אם יש בנו צער וכאב, גם אם פגעו בנו באופן נוראי ממש, ואפילו אם אנו צודקים לגמרי - הבה נמחל ונסלח. עתה הזמן להתאחד, כאיש אחד בלב אחד, הבה נגיע מאוחדים לקבלת התורה!

(פניני פרשת השבוע)

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פניני אביר יעקב
- זוהר יומי • פניני הדף היומי • זכרון לצדיק

ישירות למייל האישי

**נכה
מתחילים
את היום!**

**או לחץ
כאן**

להצטרפות:
newsletter.mechubarim@gmail.com

פנינים על הפרשה:

מעלת הקובע מקום לתפילתו

יחננו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם (במדבר א נב). לרמז שיהיה קובע מקום לתפלתו, והמקום שישב בו היום בו ישוב למחר כל ימיו ולא ישנה מקומו. לפיכך אמר ואיש על דגלו, דהינו מקומו, שיהיה מקומו מדגל, הינו מסמן, שלא ישנהו:

כשנמצאים עשרה בביהכנ"ס אין הקב"ה כועס

והלויים יחננו סביב למשכן העדת הלויים הם עשרה ראשונים שהשיכינה מתחברת עמהם, יחננו סביב למשכן העדת, דהינו יהיו זהירים שיהיו מקבצים בעשרה בבית הכנסת שהיא משכן העדת, ובזה ולא יהיה קצף על [עדת] בני ישראל, משום דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא עשרה כועס, עכשו שמוצא עשרה לא יהיה קצף, דהינו אינו כועס. ולפיכך ושמו בני ישראל את משמרת משכן העדות, דהינו שיהיו עשרה מזמנים בבית הכנסת. והנה את משמרת ראשי תבות, אפן תפלה, משכים שיהיה מעשרה ראשונים תחלה: (פיתוחי חותם פרשת במדבר)

יבוא לבית הכנסת מעוטף בציצית ומעוטף בתפלין

איש על דגלו וגו' (במדבר א נב). הנה זה הפסוק סמוך לפסוקים שכתבנו, ואפשר שגם זה בא לרמז על סיום הענין שכתבנו על בית הכנסת, והנה [צריך] שיהיה בענין אמן, וזהו להיות מעשרה ראשונים. וגם כן צריך לבוא לבית הכנסת מעטף בציצית ומעטף בתפלין, דאם אינו מעטף ומעטף בהם, כל מה שיעשה בטל ומבטל. וגם כשיהעטף ויתעטף בהם, צריך להתנהג בעודם עליו בקדושה ויראה. וגם כשיהיו בו כל המדות הללו בבית הכנסת, צריך שתהיה בו יראת שמים בשוק בין בני אדם, שיהיה משאו ומתנו באמונה ולא יעשה עולה, ולא ידבר כזב ולא מרמה, שאם יהיה דובר שקרים או רמאי וכיוצא וכשבא לבית הכנסת עושה כל החמדות של בית הכנסת, אין זה אלא מרמה אלהים ואדם, ותפלתו תועבה, ועליו נאמר (תהלים נ טז-יז) ילךשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך, ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרים, ונאמר גם כן (ישעיה א יב) מי בקש זאת מידכם רמס חצרי: וזהו שאמר איש על דגלו באחת, כבר כתבנו (לעיל) דדגלו רומז על מקומו של בית הכנסת, ובא לומר כאן, מה שאמרתי לך שיהיה קובע מקום לתפלתו וכל המדות הנזכרות, צריך שיהיה באחת, דהינו התפלין והציצית, בהם יחננו בני ישראל בבית הכנסת. ועוד, באחת הם הסימנים שמסמנים בהם בני ישראל ונכרים בהם שהם בני ישראל אמתיים, והוא מה שאמר הנביא (צפניה ג יג) שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא תרמית בפיהם, לפיכך אמר באחת לבית אבתם, דהינו

עצות וסגולות:

עניני סודות התורה (ד')

טענת היצר להדיח מלימוד הסוד

כי הנה יצר הרע מדיחך שלא ללמדה משתי טענות, אחת, אומר לך זה מעשה מרובה, צריך נביא ששמע מפי השם שיודיע לנו הדבר על אמתתו, ועכשו בזמננו אין נביא ולא רוח הקדש. זאת ועוד, הלומד קבלה צריך להיות גוף קדוש וטהור ונקי מכל דבר רע, כמו ישראל שיצאו ממצרים שמרב קדשתם שהיו קדושים וטהורים כיון שעברו בים נגלה עליהם הקדוש ברוך הוא, ועוד, מרב קדשתם ראו אותו פנים בפנים במעמד הר סיני. לאלה באמת שייך למוד תורת הקבלה, אבל גופות הזמן הזה שגברה סטרא אחרא הם סרוחים ומטנפים ועל מי תחול הקבלה. (גנוי המלך, ליקוטי שושנים, מאמר כי המצוה)

סודות התורה ערוכים בספרים עוד לפני האדם

לפיכך בא משה רבנו עליו השלום להזהיר לישראל, ואמר להם, אל תשמעו לדברי יצר הרע, כי מה שאומר לכם בזמן הזה אין נביא ולא רוח הקדש, דבריו מהבל ימעטו, כי גם בזמן הזה הפל ערוך ומוכן כשלתן הערוך לפני האדם, דכל דברי קבלה נכתבו ונחתמו בספרים. וכנגד זה אמר לא נפלאות הוא מקר'. (גנוי המלך, ליקוטי שושנים, שם)

גם בזמן הזה יכול להתקדש וליטרה

וכנגד הטענה השנית שטוען היצר הרע שצריך להיות גוף טהור וקדוש, גם זה אינה טענה, כי גם בזמן הזה הרוצה להתקדש ולהטהר יכול להיות קדוש וטהור, כמו שאמר רבותינו ז"ל (שבת קד). הבא לטהר מסייעין אותו. (גנוי המלך, ליקוטי שושנים, מאמר כי המצוה)

כל כינויי הגשמיות שבסוד - בדרך משל

והנה המתעסק בחכמה זו ויראה בדברי הזהר הקדוש כנויים המורים לגשמיות חס ושלום, כגון אֲזִינִים, עֵינִים, יָדַים וְרַגְלִים וכיוצא, אל יעלה בדעתו שום דמיון חס ושלום, שאין שם שום גשמיות חס ושלום, והכנויים שכותבים המקבלים [הם] לשבר את האזן כדי שיובנו הדברים דוקא, וכבר הזהירו על זה המקבלים זכרונם לברכה (זוהר ח"ג ככו:).

(פיתוחי חותם פרשת כי תצא, ד"ה כי תבוא)

לא ידמה את כינויי הסוד כפשוטם

השמר לך שמה בראותך הכנויים בזהר הקדוש ובספרי המקבלים, כגון ראש ואזנים ועינים וכיוצא, השמר לך שלא יש שום דמיון של גשמיות חס ושלום. וזהו שאמר ואל פליך לא תתן, דהינו לא תדמה הכנויים שאתה לומד לכלי גופך, שהם הראש והאזנים והעינים, לא תחשוב כך, וזהו ואל פליך לא תתן, דהינו לא תתן שום דמיון חס ושלום, כי כל מעשה מרובה מפשט ומבדל מכל מיני גשמיות, לכן השמר לך ור' יהיה בעזרך. (פיתוחי חותם שם)

לכל הדורות יש מה לחדש בתורה

שארכה מארץ מדה ורחבה מיני, שאפלו כל בני העולם יהיו כלם נבונים ומחדשים בתורה יומם ולילה לא יגיעו לתכליתה, משום דהתורה כלה שמתיו של הקדוש ברוך הוא (זוהר ח"ב צ: ח"ג צה:), וכשם שהקדוש ברוך הוא אין לו קץ ותכלה כך התורה אין לה קץ ותכלה, ואפלו מצוה אחת ממצוות התורה אין קץ ותכלה לכונותיה וסודותיה. ועל זה אמר לכל תכלה ראיתי קץ, ותורתך אין לה קץ. ואפלו מצוה אחת ממצוותיה אין לה קץ, וזהו רחבה מצותך מאד, דהינו אפלו מצוה אחת. (מעגלי צדק, אות למ"ד)

פניני אביר יעקב

מחברים לתורתו של המקובל האלוקי רבי יעקב אבוחצירא זי"ע

העקריות של מעשים טובים שאין אחריהם במעלה, לפיכך אתי שפיר שלא הזכיר כאן תולדות משה, שאינו מדבר בפסוק זה בתולדות בני אדם רק בתולדות מעשים טובים:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

צדיקים במיתת נקראים 'חיים'

ואלה שמות בני אהרן הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר (במדבר ג ב). יש לדקדק למה אמר בלשון הזה ואלה שמות בני אהרן הבכור נדב ואביהוא, כי הלשון הזה מורה שהם חיים, היה לו לומר כי אם 'בני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר', וימת נדב ואביהוא וגו' ויכתב אלעזר ואיתמר (שם פסוק ד), כמו שאמר גבי יהודה (במדבר כו ט) 'בני יהודה ער ואונן וימת ער ואונן, ובאמרו ואלה מורה ששל החיים מדבר. ואפשר לרמוז, דבא להורות דנדב ואביהוא זכו זכיה גמורה בעולם החיים, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"ג נז: סא): דלא מתו רק מיתת הגוף, אבל נשמותיהם זכו זכיה גמורה. וידוע דהצדיקים אפלו במיתתם קרויים חיים, ואדרבא החיים של אותו עולם הם החיים העקריים:

ולחכי כתבה התורה בלשון הזה ואלה שמות בני אהרן, מורה באצבע לומר, אלה שזכו לחיים הנצחיים להם ראוי לקרות ואלה שמות בני אהרן, שהרי הם חיים ולא מתים, ואדרבא חיים שיש להם מעלים מחיי העולם הזה. ואמר הבכור נדב, לומר שיעדין הוא בבכורתו וגדלתו באותו עולם. ופסיק טעמא בין הבכור לנדב, להורות בא דלא פסקה לו בכורה רק בזה העולם, אבל באותו עולם הבכור בבכורתו והצעיר בצערותו. ולא אמר 'אלעזר' בוי"ו, להודיע דמעלת אלעזר ואיתמר החיים לא הגיעה למעלת נדב ואביהוא, וכל זה להורות מעלת נדב ואביהוא באותו עולם. זכותם תעמד לנו ולכל ישראל, אמן כן יהי רצון:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

ביאור ענין 'תולדותיהם של צדיקים מעש"ט'

ואלה תולדת אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני (במדבר ג א). יש לדקדק מה ענין אמרו כאן ביום דבר ה' את משה. ותו, שאמר תולדת אהרן ומשה ולא הזכיר תולדות משה רק תולדות אהרן. ואפשר דבא לרמוז מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (רש"י בראשית ו ט, ע"פ ב"ר ל ו), דעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, שהמעשים טובים הם התולדות העקריים האמתיים. והיורד לשרשן של דברים יכיר וידע דכן האמת בפעל לא בדמיון, וידוע דכל מצוה שאדם עושה נברא ממנה מלאך אחד, ופשוט דמלאך טוב מאדם, לפיכך הבנים של מעשים טובים מעלים מהבנים הנעשו בפעל.

והנה מיום שנראה הקדוש ברוך הוא למשה בסנה, מאותה שעה משה ואהרן היו עסוקים כי אם בשליחות המקום לישראל, להורות דרך ישרה שילכו בה כדי להתדבק בה יתברך ואת המעשה אשר יעשו וללמדם תורה ומצוות, וכל מה שהיו עושים הכל לשם שמים בלי שום פניה, כמו שכתוב ושנוי זמשה ואהרן עשו (שמות יא י), להגיד שבחם שלא שנו. וזה הענין גדול מכל מצוות ומעשים טובים, דזכות הרבים עדיף, כמו שאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ה מ"ח), משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו, נמצא, המלאכים שנבראו ממעשה אהרן ומשה גדולים משאר המלאכים הנבראים ממעשים טובים אחרים, ומכל שכן שהם גדולים מהבנים הנשמיים הנעשים בפעל.

וזהו שאמר ואלה תולדות אהרן ומשה, ומפרש, תדע מה הם התולדות, הם ביום דבר ה' את משה, מאותה שעה שהיו משה ואהרן נשלחים לצרכי ישראל לתקנם, מאותה שעה (ו) הם יולדים מלאכים עד יום פטירתם, ואלה הם התולדות

הסימנים שהניחו לנו אבותינו הקדושים, כשיהיו בו הסימנים הללו תפלתו מקבלת ורצויה, אבל אם בבית הכנסת חסיד ובשוק רשע, לריק יגע, ותפלתו תועבה:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

מעלת המשכים לביהכ"נ וקובע מקום לתפילתו

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם וגו' (במדבר א נב-נג). אפשר דבא לרמוז דצריך אדם להיות זהיר בהשקמת בית הכנסת, כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי ח לד) 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'. וצריך אדם לקבץ מקום לתפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו:), כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, שנאמר (בראשית יט כז) 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם'. והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם), דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא שם עשורה, מיד כועס, לפיכך צריך האדם להיות זהיר שיהיה מעשורה ראשונים, כי עקר התפלה הם עשורה ראשונים:

עיקר המצאות האדם בבית הכנסת

וזהו שאמר וחנו בני ישראל איש על מחנהו, היא בית התפלה, שהיא מחנה שכינה. והנה 'מחנה' במלוי כזה: מ"ם ח"ת נו"ן ה"י, המלוי גימטריא 'תפלה' עם הכולל, וכאלו אמר 'מחנה תפלה', והינה, יעשו בני ישראל עקר החנינה והשריה שלהם בבית הכנסת, שלא יהיה להם שום נחת רוח והטבת רצון זולת בישיבת בית הכנסת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספר חרדים ריש פרק סו), בית הכנסת פרדס לצדיקים:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

ישועות יעקב
דקה מתורתו של ה'אביר יעקב'
לשמיעת השיעורים 073-2951871

אוצרותיהם של מגידים

הסוג השני, לעומת זאת, הוא ניהול עסקים חובקי עולם, כמו: נסיעה להודו ולסינגפור, והבאת סחורה למכירה. באופן זה ניתן להתעשר עושר רב, משום שהסוחר שמייבא את הסחורה הוא קובע את מחירה, ואם יצליח במכירתה באפשרותו להרוויח סכום גדול. אולם בעסקים כאלו ישנו סיכון גדול להפסדים עצומים, או על ידי סחורה שמתבררת כבלתי מבוקשת או על ידי טביעת האניה בדרך ואיבוד כל הסחורה במצולות ים, ועל ידי כך עלול הסוחר להפך בבת אחת לבעל חוב עצום. מה, אם כן, סוג הפרנסה המומלץ - עסק קטן שבו הפרנסה מובטחת, אך אינה מביאה לעושר, או לקיחת סיכונים שיש בהם סיכויים?

מרבית האנשים יעדיפו את האפשרות הראשונה. אבל יש אדם אחד שכדאי לו לקחת על עצמו סיכונים - מי שאביו הוא עשיר גדול, משום שאף אם יקרה לו שיקלע להפסדים קשים, יוכל לבקש את עזרתו של אבא, ותמיד יוכל אבא לעזור... כלומר: הגב הכלכלי שמאחוריו מאפשר לו לקחת על עצמו את הסיכונים הללו.

הגאון רבי שלמה לוינשטיין שליט"א: התובנה המרתקת

איך יכלו כלל ישראל לקחת על עצמם סיכון בקבלת התורה וקבלת עול של שמירת תרי"ג מצוות...

באפשרותו להרוויח סכום גדול. אולם בעסקים כאלו ישנו סיכון גדול להפסדים עצומים, או על ידי סחורה שמתבררת כבלתי מבוקשת או על ידי טביעת האניה בדרך ואיבוד כל הסחורה במצולות ים, ועל ידי כך עלול הסוחר להפך בבת אחת לבעל חוב עצום.

מה, אם כן, סוג הפרנסה המומלץ - עסק קטן שבו הפרנסה מובטחת, אך אינה מביאה לעושר, או לקיחת סיכונים שיש בהם סיכויים?

מרבית האנשים יעדיפו את האפשרות הראשונה. אבל יש אדם אחד שכדאי לו לקחת על עצמו סיכונים - מי שאביו הוא עשיר גדול, משום שאף אם יקרה לו שיקלע להפסדים קשים, יוכל לבקש את עזרתו של אבא, ותמיד יוכל אבא לעזור... כלומר: הגב הכלכלי שמאחוריו מאפשר לו לקחת על עצמו את הסיכונים הללו.

באמצעות דוגמא זו נוכל ליישב את הקושיות המתעוררות על דברי חז"ל:

באו אומות העולם ואמרו להקב"ה: "ריבוננו של עולם, אנחנו מסתפקים בשבע מצוות בני נח בלבד".

מדוע? משום שאמנם רווח גדול לא יצא לנו מקיומן, והגן עדן שנקבל עליהן אינו משהו מיוחד, אבל סיכונים גדולים גם כן אין כאן - שבע מצוות אינן עבודה קשה כל כך, הן רק שבעה דברים שצריך להיזהר לא לעשות אותם, ובאפשרותנו לישון כל היום - וגם כך לעשות את מה שהטילו עלינו...

אך איננו מבינים מה פתאום עם ישראל כן לקחו על עצמם את הסיכונים הללו? מה קרה להם? אמת, על ידי כל המצוות הללו אפשר

– והם לא?

ועוד, מוסיף ה"דברי אגדה" ושואל: מה עונה להם הקב"ה בתשובה שלהם, אין יחוס, לעומת עם ישראל שיש להם יחוס?

ומתריך באופן נפלא, שישנם שני סוגי פרנסה בעולם; הסוג הראשון הוא פרנסה מקומית, כמו ניהול חנות מכולת. בדרך כלל אי אפשר להתעשר מפרנסה כזו, אולם יש בכך מעלה גדולה, שאין סיכונים גדולים יותר מדי לצאת בעלי חוב - גם אם נתקלים בקשיים מסוימים מפעם לפעם, פותרים אותם בקלות על ידי הפסקת יבוא הסחורה הבעייתית.

הסוג השני, לעומת זאת, הוא ניהול עסקים חובקי עולם, כמו: נסיעה להודו ולסינגפור, והבאת סחורה למכירה. באופן זה ניתן להתעשר עושר רב, משום שהסוחר שמייבא את הסחורה הוא קובע את מחירה, ואם יצליח במכירתה

ויתלדו על משפחתם לבית אבתם וגו' (א, יח). וברש"י הביאו ספרי ייחוסיהם ועדי חזקת לידתם, כל אחד ואחד, להתייחס על השבט.

ספרי היוחסין של ישראל הם אלו שסתמו את טענתם של אומות העולם אשר תבעו לקבל את התורה, כפי שאומרים חז"ל (ילקוט שמעוני במדבר א, רמז תרפד): "בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות. סתם פיהן הקב"ה, אמר להן: הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר 'הבו לה' משפחות עמים' כשם שבני מביאין, 'ויתלדו על משפחתם'".

הקשה על כך הרב חיים שטיינר בספרו "דברי אגדה": הלא כאשר עמד הקב"ה לתת את התורה לעם ישראל כבר הלך אצל כל העמים והציע להם לקבלה, וכל אחד מהם רק רצה לדעת מה כתוב בה.

לישמעאלים אמר: "לא תגנוב", והם סרבו לקבלה עליהם; לא, לא, זה לא בשבילנו... לנו יש חומרה מיוחדת שאיננו הולכים ארבע אמות בלי 'נטילת ידיים', דהיינו: בלי 'לסחוב' משהו ולטול אותו לעצמנו...

לבני עשיו אמר "לא תרצח", והם הגיבו: איך אפשר 'לא תרצח'? הלא הסבא קדישא שלנו קבל ברכה מיוחדת 'על חרבך תחיה', היעלה על הדעת שאנחנו נבטל את הצוואה? אי אפשר. אנחנו הולכים עם הסבא קדישא שלנו עד הסוף... וכך כל אומה ואומה, עד שנתנה לישראל שאמרו "נעשה ונשמע".

מדוע, אפוא, כעת נזכרים אומות העולם לטעון 'מדוע לקחו ישראל את התורה?' - הלא הם רצו

אוצרותיהם של מגידים

הלא הם אברהם, יצחק ויעקב, וכשיש אבא עשיר – אפשר לקחת סיכונים... אם יהיו בעיות – אבא כבר יבוא לעזור!...
(הגאון רבי שלמה לוינשטיין – ומתוק האור)

מאד דברים שאפשר לא לשמור... איך העזו בני ישראל לקחת על עצמם דבר כזה?!
ענה להם הקב"ה: האם לכם יש ספרי יוחסין? – לכם אין, ואלו להם יש... להם יש אבות עשירים,

לצאת רבי עקיבא איגר, הרמב"ם, הרשב"א והריטב"א, אפשר גם להיות ה"חזון איש", אבל אם לא שומרים את כל מה שצריך, מדובר בסיכון אדיר! ובשש מאות ושלוש עשרה מצוות יש הרבה

הדבר עורר את זעמו של הנהג ושל חלק מהנוסעים, עד שהנהג הכריז שהוא נוסע מיד לתחנת המשטרה הקרובה על מנת שיעצרו את הרבי בגין מעשהו. רק שמע הצדיק את דברי הנהג והכריז בקול גדול: "נו, לזה אני מחכה... אני מחכה שתיסע למשטרה כדי שאוכל לקדש שם שמים ברבים. אני מחכה שתיסע למשטרה על מנת שאוכל לעשות מה שעשה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אני אסביר לשוטרים את מניעיי לקריעת התמונה, ואדרוש שיתירו לי גם להבא לעמוד על זכויותיי לנסוע בכספי המלא באוטובוס נקי"...

הגאון רבי יצחק זלברשטיין שליט"א: יש ואדם נוקט בפעולות ובמעשים מסוימים המותירים אצל רואיהם רושם כל כך הגון עד שבו במקום הם מקבלים החלטה לשנות את השקפתם שבה הלכו במשך שנים רבות, ולהתנהג מעתה כפי הדוגמא שנחרטה מול עיניהם - סיפור אישי ממה שראו עיניו בנסיעה מירושלים לת"א...

בדיוק כמו כולם?!

כיון שהדברים נאמרו בקול תקיף ובוטח, והרבי לא רק עשה מה שעשה אלא גם הסביר את מניעיו לפני עשרות הנוסעים שהיו באוטובוס, שרבים מהם הסכימו עם המעשה, ראה לבסוף הנהג את עצמו כמי שעומד להיות מבוזה ונכלם והבין שאם אכן יממש את איומו וייסע למשטרה, יצא הוא וידו על התחנות. כיון שכך, החליט הנהג לוותר על הרעיון, במיוחד לאחר שחלק מהנוסעים הפיקחים ובני הדעת, הגם שחזותם לא הוכיחה שהם שומרי תורה ומצוות, עמדו במקרה זה לצידו של האדמו"ר וטענו שהם בהחלט מבינים את מעשהו.

זכורני שכמה מן הנוסעים ניגשו לאחר מכן אל האדמו"ר ושאלוהו לאמר: מי אמר לך להסתכל בתמונה?... והרבי, בחכמתו, השיב להם: כל אחד עם היצר הרע שלו. לכם יש יצר הרע קטן, ולי יש יצר הרע גדול... תוך שהוא לוחש באוזני את מאמר חז"ל (סוכה נב.) "כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו".

אחר כך מצאתי ברי"ף (במסכת קידושין, דף יג בדפי הרי"ף) הכותב שאדם יכול לשלוט על כל איבריו, לבד מעיניו, שאינם ברשותו. וכך גם כותב ה"ר"ן (גדרים דף לב:) "שבתחילה המליכו הקדוש ברוך הוא על איבריו שהם ברשותו ליזהר מעבירה, אבל עיניו ואזניו של אדם אינם ברשותו, שהרי על כרחו יראה בעיניו ובאזניו ישמע", וכו'. וכן הוא ברא"ש שם.

האדם מצווה אמנם שלא להביט בדברים

מהנוסעים, עד שהנהג הכריז שהוא נוסע מיד לתחנת המשטרה הקרובה על מנת שיעצרו את הרבי בגין מעשהו. רק שמע הצדיק את דברי הנהג והכריז בקול גדול: "נו, לזה אני מחכה... אני מחכה שתיסע למשטרה כדי שאוכל לקדש שם שמים ברבים. אני מחכה שתיסע למשטרה על מנת שאוכל לעשות מה שעשה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אני אסביר לשוטרים את מניעיי לקריעת התמונה, ואדרוש שיתירו לי גם להבא לעמוד על זכויותיי לנסוע בכספי המלא באוטובוס נקי"...

הרבי סיים את דבריו התקיפים וקרא לעבר קהל הנוסעים: "האם יעלה על הדעת להצר את גלי ולדכא את שומרי התורה המשלמים מיסים

ואלה תולדת אהרן ומשה ביום דבר ה' וגו' (ג, א). וברש"י ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו "תולדות משה" לפי שלמדן תורה, מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

שח הגאון רבי יצחק זלברשטיין שליט"א: יש ואדם נוקט בפעולות ובמעשים מסוימים המותירים אצל רואיהם רושם כל כך הגון עד שבו במקום הם מקבלים החלטה לשנות את השקפתם שבה הלכו במשך שנים רבות, ולהתנהג מעתה כפי הדוגמא שנחרטה מול עיניהם. מי שהכיר אותם עד היום, ויביט על הנהגתם המחודשת, יחשוב שהאנשים הללו ממש נולדו מחדש.

לפני שנים רבות הזדמן לי פעם לנסוע באוטובוס מתל אביב לירושלים, וזכיתי שהאדמו"ר מסטרופקוב זצ"ל ישב לידי. והנה, הרים לפתע הצדיק את עיניו הקדושות והבחין שבאוטובוס תלויה כרזת פרסומת עם תמונה מאוד לא צנועה.

ניגש האדמו"ר לנהג ודרש בתוקף להסיר את התמונה, באומרו: "אני משלם על הנסיעה בכסף מלא, ואין כל הצדקה לכך שאיאלץ לטמא את עיני בתמונה זו". הנהג סירב, וגם לאחר שהרבי דרש פעם שניה ושלישית, עמד בסירובו והתעקש שלא להוריד את התמונה המכוערת. מה שקרה לאחר מכן גרם לסערה רבה באוטובוס.

לתדהמת כל הנוסעים ניגש האדמו"ר אל מקום התמונה, תלשה מן הקיר וקרעה לגזרים!
הדבר עורר את זעמו של הנהג ושל חלק

אוצרותיהם של מגידים

בצורה כזו אפשר להרבות בתלמידים גם בלי השקעה גדולה... ברוכים הם הצדיקים שכל דיבוריהם והנהגותיהם נועדו לקדש שם שמים, ולהרבות תורה בעם ישראל, ובזכותם יש גשמים. (חשוף חמד - מסכת ברכות כ.)

האירוע כולו, והדברים הוצבי הלהבות שיצאו מפיו של האדמו"ר מסטרופקוב, גרמו לקידוש שם שמים עצום, עד שבטוחני שכל מי שהיה באוטובוס באותה נסיעה מתל אביב לירושלים, לא שכח את דברי הרבי לעולמים.

רעים, אך הקדוש ברוך הוא ברא את האדם כך שלא תהיה לו שליטה מליאה על העיניים. זאת ניתן ללמוד מתוך מה שמסופר שם בגמרא שרבי יוסף עשה עצמו סומא, משום "דלא מצי קאי דלא לאיסתכולי בר מד' אמות דיליה".

כשהגיע כ"ק מרן האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל למרן החזו"א זצוק"ל בימי קום המדינה, כשהתחילו השלטונות לכפות את דרכם ושיטתם על שומרי התורה ולומדיה, ושאלתו בפיו, כיון שהשלטונות מרבים בגזרות על הדת, ורוחות כפירה נושבות בחוץ, יש לקיים דברי הרמב"ם, שבשעת השמד והגזרות ילבש שחורים וילך למדבריות, וא"כ יש על שומרי הדת לעזוב את הארץ בעת הזאת!?

ענה לו מרן החזו"א, המדבריות בזמננו, אלו הם הישיבות הקדושות, בהם נחסה ונסתופף, שם שום רוח זרה לא תכנס.

הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א: מרן החזו"א חידש לנו, כי המושג 'מדבר' הוא המקום בו ישנה התנתקות מרוחות העולם והבליו, והתדבקות בעולם הרוחני בלימוד התורה עבודת התפילה וקיום מצוות ה' - וההכנה ליום קבלת התורה...

שנפשכם ולבכם וכל חשקכם יהיו בחוקות הגויים ובהבליהם, וממילא תגעל נפשכם את מצוות ה', אז יבואו עליכם כל הקללות רח"ל.

ובאה התורה ואמרה לנו, שבשביל לקבל את התורה הקדושה יש להתנתק מהבלי העולם ולהתדבק בתורה הקדושה, וזה שייך רק אם נעשה עצמנו למדבר, נשים עצמנו ספונים באטמוספירה של רוחניות ששם אין רוחות זרות, ששם כל המגמה היא להתדבק בה יתברך!

זה הרמז לסמיכת פרשת במדבר לעצרת, לומר שאי אפשר להגיע לקבלת התורה במצב של קללות שבאות בגלל היות האדם דבוק בהבלי העולם, בשביל זה חובה להגיע למצב של 'מדבר'. התנתקות מוחלטת מהעולם והבליו, והתדבקות מוחלטת בתורה ובמצוות! כגודל השייכות והחיבור לתורה הקדושה כך ההצלחה בה!

במצב כזה אפשר להגיע למעמד קבלת התורה שבכל שנה - חג העצרת!

(וקראת לשבת עונג)

התפילה וקיום מצוות ה'.

בשביל להתרומם ברוחניות, חייבים להתנתק מהבלי העולם, התנאי להצלחה ברוחניות הוא ההתדבקות בבורא העולם, השקיעות בלימוד התורה, והדבקות בקיום המצוות!

מעתה נפלא עד מאד, כי הנה הקללות שבפרשת בחוקותי נאמרו על "אם בחוקותי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם" - כשתגיעו למצב

הטעם שאנו קורין פרשת במדבר סיני קודם עצרת, כתבו תוספות בגמרא חגיגה (לא, ב), כדי שלא להסמך הקללות שבפרשת בחוקותי לעצרת.

נראה לומר בזה רעיון אמיתי!!

מפורסם המעשה שהיה, כשהגיע כ"ק מרן האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל למרן החזו"א זצוק"ל בימי קום המדינה, כשהתחילו השלטונות לכפות את דרכם ושיטתם על שומרי התורה ולומדיה, ושאלתו בפיו, כיון שהשלטונות מרבים בגזרות על הדת, ורוחות כפירה נושבות בחוץ, יש לקיים דברי הרמב"ם, שבשעת השמד והגזרות ילבש שחורים וילך למדבריות, וא"כ יש על שומרי הדת לעזוב את הארץ בעת הזאת!?

ענה לו מרן החזו"א, המדבריות בזמננו, אלו הם הישיבות הקדושות, בהם נחסה ונסתופף, שם שום רוח זרה לא תכנס.

חידש לנו מרן החזו"א, כי המושג 'מדבר' הוא המקום בו ישנה התנתקות מרוחות העולם והבליו, והתדבקות בעולם הרוחני בלימוד התורה עבודת

אוצרותיהם של מגידים

מתאמרא משמיה דרביה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע דבזמנינו בדור שפל, אנו חיים וקיימים רק בזכות הבל פיהם של תינוקת של בית רבן שלא נשתנה ההבל היוצא מפיהם הטהור מזמן מתן תורה, וגם לא ישתנה. ובזכותם יש לנו קיום בגלות המר.

הגאון רבי מאיר צוויבל: מתן תורה הי' בשנת ב' אלפים תמ"ח,

והרה"ק רבי ר' הערש מרימנוב זי"ע נתן סימן לזה מחב"ת ר"ת ב' תמ"ח.

'תולדות אדם, התשב"ר שהגם תולדות האדם, לא נשתנו ולא ישנתנו. ובזכותם אנו קיימים.

והנה מתן תורה הי' בשנת ב' אלפים תמ"ח, והרה"ק רבי ר' הערש מרימנוב זי"ע נתן סימן לזה מחב"ת ר"ת ב' תמ"ח. ולהג"ל יש לפרש בזה לשון הפיוט 'השומר שבת הבן עם הבת', שהמייסב בשבת קודש עם בניו כשתולי זיתים סביב לשלחנו, לקל ירצו כמנחה על מחב"ת' הוא חביב לפני הקב"ה כמו התשב"ר של ב' אלפים תמ"ח.

(הגאון רבי מאיר צוויבל שליט"א – גליון המאיר)

שח הגאון רבי מאיר צוויבל: מתאמרא משמיה דרביה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע דבזמנינו בדור שפל, אנו חיים וקיימים רק בזכות הבל פיהם של תינוקת של בית רבן שלא נשתנה ההבל היוצא מפיהם הטהור מזמן מתן תורה, וגם לא ישתנה. ובזכותם יש לנו קיום בגלות המר. (ועי' בדברי יואל פ' במדבר)

ויש לרמוז בזה לשון הפסוק 'זה ספר תולדות אדם, (בראשית ה, א) הדנה תורתינו הק' נצחית היא, וזאת התורה לא תהא מוחלפת, וזהו שאמר הכתוב 'זה ספר', כלומר, זה הספר תורה שיש לנו, שלא נשתנה מעולם ולא ישתנה לעולם, כמו כן

קבלת התורה באהבה

סט גדול 2,400 ש"ח במקום 3,000 ש"ח
סט בנינים 1,600 ש"ח במקום 2,000 ש"ח

מבצע אדיר לרגל חג השבועות
הש"ס המבואר - המתנה המיוחדת לחתן

המבצע מוגבל לשני סטים ללקוח

חיים של תורה

מרכז הזדמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

השבוע במדור:

זמן המתנה בין שתיית כוס חלב לאכילת בשר | פרטי דינים בפדיון הבן | האם יכולים לעשות פדיון הבן לתינוק שעדיין לא נימול מחמת חולי? | האם מותר לתת לה' סלעים לכמה כהנים | שליחות בפדיון הבן | השארת המחשב דולק בשבת לקבלת הודעה | שימוש בבקבוק חם בשבת | טלטול דבר מוקצה שנשכח בכיס בשבת | זמן ערבית בליל החג | לימוד לפנות בוקר חג שבועות קודם ברכת התורה | עמידה בקריאת עשרת הדברות | סגולה לרפואה בקריאת התורה

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
ראב"ד העדה החרדית מח"ס תשובות והנהגות

זמן המתנה בין שתיית כוס חלב לאכילת בשר

שאלה: כמה זמן המתנה בין שתיית כוס קפה עם חלב לאכילת בשר?

תשובה: נשאלתי מכמה אנשים כאן ששוחתים לפני הסעודה כוס קפה עם חלב ואח"כ רוצים לסעוד סעודת בשר, כמה זמן צריכים להמתין, ובש"ע י"ד (פ"ט סעיף ב') מפורש שאכל גבינה מותר לאכול אחריו בשר מיד, ובלבד שיעיין בידיו, או בלילה שאין יכול לעיין בידיו ירחוץ ידיו, וצריך לקנח פיו ולהדיחו ע"ש, ומשמע שסגי בהכי ולא צריך ברכה אחרונה וסילוק, ובמ"ב תצ"ד (ס"ק ט"ז) מבואר שלא צריך וכ"מ במ"א, אבל ב"באר מים חיים" פרשת וירא מביא שצריך ברכה אחרונה ביניהם, (ודברי המ"א אולי ט"ס הם) ואין צורך להמתין ביניהם, וכן דעת הפמ"ג בשפ"ד סק"ג להחמיר דצריך ברכה אחרונה, ולחשוש לדברי הזוה"ק שלא לאכול בשר וחלב בסעודה אחת.

ובזוה"ק (מובא בב"י א"ח קע"ג) מחמיר מאד שלא לאכול בשר וחלב בסעודה אחת, או בשעתא חדא, והעושה כן סטרא אחרא קריב לגביה וגורם רעות בעולם ארבעים יום ואם נולד להם בן באותם הימים הוא מסטרא אחרא וכי, ובש"ך מוכח שצריך שעה המתנה, (ע"ש בפמ"ג) וכן מבואר בג"א (יר"ד פ"ט ס"ק י"א), ומנהגנו הוא להמתין חצי שעה שזוהו שיעור של "סמוך" בעלמא, כדמצינו בדין סמוך למנחה לא יאכל,

אבל לשון הזוה"ק משמע שעתא חדא כמשמעו. מיהו אפשר שעיקר חומרת הזוה"ק הוא במיכלא דוקא, דהיינו תבשיל מאכל דחלב, אבל בשותה חלב משקה גרידא, אפשר שגם לזוה"ק אפשר להקל שאין צריך להמתין שעה שבחלב מדיח ומספיק, (וכעין זה כתב ברש"ש בר"פ כל הבשר). אבל כששותה עם מזונות לכאורה מתדבק החלב כמו בתבשיל, והיה ראוי לדברי הזוה"ק להמתין שעה כמו בתבשיל. ולפי זה נמצא דמעיקר הדין למעשה מבואר בש"ע שאפילו האוכל תבשיל או מזונות של חלב מותר מיד בבשר לאחר קינוח ורחיצה היטב אם בדרך וסילק עצמו מהחלב, ומ"מ המחמיר להמתין כשעה לאחר אכילת תבשיל או במזונות חלביים וכדברי הזוה"ק קדוש ייאמר לו. (עיין בפמ"ג סימן פ"ט בשפ"ד ס"ק ט"ז), או עכ"פ ימתין חצי שעה ובקינוח או ניקוי שיניים כראוי. אבל בשתיית חלב גרידא אין מנהגנו להחמיר כ"כ וסגי בברכה אחרונה ורחיצת הפה כראוי, אבל יש שנהגין להחמיר לעצמם גם בחלב לבד ולהמתין אחריו חצי שעה, אבל אין צורך לכך מן הדין וכמ"ש.

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הגאון רבי אשר וייס שליט"א

בעל מנחת אשר

ראש בית המדרש 'דרכי תורה' ואב בית דין 'דרכי הוראה'

חמשה שקלים, וע"כ דמהני אף בכהאי גוונא.

שליחות בפדיון הבן

הנה נחלקו הפוסקים אם יש שליחות בפדיון הבן, ובשורת מהר"י אסאד (יו"ד סימן רס"ה) הביא ראייה דמהני שליחות בפדיון הבן מפרשה דידן, דמשה רבינו הוא זה שפדה את מאתיים שבעים ושלוש הבכורים העודפים על הלויים בחמשת שקלים שנתן לאהרן ולבניו.

אם לוי נעשה שליח לפדיון

והוסיף מהר"א לחקור אם לוי נעשה שליח לפדיון, דהלא אין אדם נעשה שליח במידי דליתא בנפשיה כמבואר בגיטין (כ"ג ע"ב) וקידושין (מ"א ע"ב) דעבד אינו נעשה שליח לגט, ובשלמך כהנים וישראלים שייכי במצות בפדיון הבן ישראל חייבים לפדות את בכוריהם וכהן המקבל חמשת הקקלים, אבל לויים אינם בכלל המצוה.

וכתב דאף הלויים בכלל מצוה זו, שהן הם פדו את הבכורים בפרשתנו, ועוד דהרי משה לוי היה ושליח היה לפדותם, ע"ש.

אמנם יש להעיר שהלויים בפרשתנו לא קיימו את מצות הפדיון, ולא הם שפדו אלא שהם נכנסו תחת הבכורים, וכנגד חמשת השקלים נכנסו הלויים בכסף הפדיון, ויש לעיין.

ומ"מ חידוש הם הדברים שלמדנו כמה הלכתא גבורתא בדיני פדיון הבן מפרשה זו.

ובמקום אחר הארכנו בענין שליחות בפדיון הבן ואין כאן המקום להאריך.

תינוק שעדיין לא נימול מחמת חולי

נשאלה שאלה לפני הגאון ר' מנחם מנדל קרוכמיל בשו"ת צמח צדק (סימן קכ"ח) בתינוק שלא נימול מחמת חולי, האם פודין אותו או שמא יש להמתין עד שיהיה מהול, וכתב שאין המילה מעכבת בפדיון, והביא ראייה מפרשה דידן שהבכורים נפדו טרם נימולו, שהרי רק שבט לוי נימולו במדבר, ע"ש.

האם מותו לתת לה' סלעים לכמה

כהנים

הנה מבואר בבכורות (נ"א ע"ב) דאפשר ליתן את חמשת השקלים אף לעשרה כהנים, ואינו צריך ליתן אותם לכהן אחד. ובמשך חכמה (במדבר ג' נ"א) כתב ללמוד כן מפרשה דידן, שהרי איתא במדרש (במדבר רבה ד' י"א) דמשה רבינו נתן את דמי הפדיון לאהרן ולבניו, מחצה לאהרן ומחצה לבניו, הרי לן דאף כהן לטא קיבל

פרטי דינים בפדיון הבן

שאלה: האם יכולים לעשות פדיון הבן לתינוק שעדיין לא נימול מחמת חולי?

תשובה: בפרשתנו 'ויאמר ה' אל משה פקד כל בכר זכר לבני ישראל מבן חדש ומעלה ושא את מספר שמתם (ג, מ).

הנה מפרשה זו למדנו כמה הלכתא גבורתא בדיני פדיון הבן, ואפרש:

חמשה שקלים לזכרי כהונה.

כתב הרמב"ם (הל' ביכורים פ"א ה"י):

"החמש שבירושלים הן קדשים קלים ונאכלין לזכרים ולנקבות ובהן נאמר לך נתתם ולבניך ולבנותיך אתך לחק עולם, ואעפ"כ אין ניתנין אלא לזכרי כהונה שהרי לאנשי משמר הן, והבכור מקריבין חלבו ודמו ואין מקריבו אלא איש, וכן עורות קדשי הקדשים, ושדה אחוזה, והחרמים, וגזל הגר, אין זוכין בהן אלא אנשי משמר כמו שיתבאר, וכן פדיון הבן לזכרי כהונה שכן נאמר בו ונתת הכסף לאהרן ולבניו, ופטר חמור לזכרי כהונה שדין הבכורות כולן שוה לזכרים ולא לנקבות".

הרי דאף שמצות פדיון הבן נשנתה בתורה פעמיים ושלוש (שמות י"ג י"ג, שם ל"ד כ', במדבר י"ח ט"ו) לא ידענו שכסף הפדיון לזכרי כהונה אלא מפרשה זו.

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אב"ד ק"ק באר ישראל

שימוש בבקבוק חם בשבת

שאלה: אנתנו משתמשים הרבה בבקבוק חם בפרט בימים קרים, לפני תקופה התחלנו ללמוד הלכות שבת ומאז אנתנו משתדלים לוודא שהבקבוק ריק מטיפות לפני שממלאים אותו מחדש בשבת.

כעת התחלנו ללמוד הלכות הטמנה, והתעוררנו לשאול: הרי אסור להטמין בשבת עצמה אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל, ואם כן - האם מותר בכלל למלא את הבקבוק החם בשבת?

לראות את הודעתה כאשר תישלח. השבת נכנסת אצלם יותר משבע שעות מאוחר יותר מאצלנו וקיים סיכוי סביר שזה יהיה הזמן שבו היא תוכל לבשר לנו את הבשורה.

תשובה: הדבר אינו ראוי, משום שיש בדבר זילות השבת, אלא אם כן נעשה הדבר לצורך גדול כענין רפואה וכדו' שיש מקום להקל בשעת צורך גדול.

מקורות לעיין והרחבה: ראה ארחות שבת פרק כ"ג סעיף קטן, פרק י"ט הערה רנד.

השארית המחשב דולק בשבת לקבלת הודעה

שאלה: גיסתי המתגוררת בחו"ל אמורה לבשר לנו בשורה חשובה לקראת כניסת השבת, אך יתכן וההודעה תתמהמה ולא נספיק להתעדכן לפני כניסת השבת בארץ ישראל. ההודעה חשובה לנו מאד ואי-הידיעה יצער אותנו במהלך השבת והחג שלאחריה.

האם יש בעיה להשאיר את המחשב דולק ומכוון על תוכנת הדואר האלקטרוני כדי שנוכל

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

חפצי המוקצה, בזה יש חילוק בין כיס תלוי לכיס שתפור כולו על הבגד [-כמו כיס של חולצה], שבאופן שלא רק הפתח של הכיס תפור בבגד, אלא כל הכיס תפור בבגד. נעשה הבגד כולו בסיס לדבר האסור, ואסור ללבוש את הבגד וכן אסור לטלטל את חפצי המוקצה.

בכל מצב, כאשר יש אפשרות לנער את המוקצה מיד, עדיף לעשות זאת, מאחר ויש סוברים שאף שהמעוות אינם על עיקר הבגד צריך לנערם.

בחיתום הדברים חשוב לציין: כל מי שנוסע מביתו למקום יישוב אחר, רצוי שיבדוק ויברר היטב לגבי כשרות העירוב, שלא יכשל ח"ו באיסורי תורה.

מקורות לעיון והרחבה: אורח חיים סימן שי ס"ז. משנה ברורה ס"ק כט וס"ק ל.

בדבר מוקצה יקר שהיה מונח בבגדי, ומאחר שלא הכרתי את המקום דיו העדפתי שלא להניח דבר יקר כזה ברחובה של עיר, ושאלתי האם הייתי יכולה להמשיך ולטלטל את דבר המוקצה, או שהייתי חייבת להשליכו תיכף ומיד? והאם בכלל היה מותר לי להשתמש בבגד, או אולי הבגד נהיה 'בסיס לדבר האסור'.

תשובה: מותר להמשיך וללכת עם הבגד, למרות שבעצם מטלטלים את החפץ, עד שמגיעים למקום המשתמר, ואז מנערים את המוקצה. ולשאלה השניה: הבגד אינו נעשה בסיס, היות שהכיס אינו עיקר הבגד.

כל זה כאשר לא היה בדעתו של מניח המוקצה לפני שבת להשאיר את החפץ בבגד, אבל באופן שחשבו להשאיר שם את המוקצה, כגון חליפה של יום חול שהכוונה היא להשאיר בהם את

תשובה: מותר לתת בשבת מים חמים בבקבוק חם, ואינו נחשב כהטמנה, ומותר להניחו במיטתו ואפילו על גופו אם רגיל בכך, ואף לאנשים בריאים, ובלבד שלא יראה כעושה זאת לרפואה.

מקורות לעיון והרחבה: שמירת שבת כהלכתה פ"ד, פל"ד סי"א הערה סא, ארחות שבת פ"ב סעיף קד.

טלטול דבר מוקצה שנשכח בכיס בשבת

שאלה: ביום ששי האחרון נסעתי לבית קרובי משפחה ביישוב מרוחק כדי לעשות עמהם את השבת, והנה באמצע השבת אני מבחינה

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית הוראה הכללי ירושלים
גאב"ד מרכז פתח תקוה

מי שמפקפק בזה, והשערי אפרים הביא דבריו וסיים "ונהגו העולם לעמוד" אך כתב ביחווה דעת (א, כט) שמכך שלא דנו בתשובת הרמב"ם מוכח שלא ראו אותה "ואלמלא ראו האחרונים תשובת הרמב"ם אשר נגידים ידבר לבטל המנהג הזה, בודאי שלא היו מרהיבים עוז לחלוק עליו בזה". יש לציין כי אף החיד"א עצמו השתמש בטיעון זה נגד הבית יוסף בשו"ת חיים שאל (נו).

מחמת כן אין לחפש פתרונות ולעמוד כבר קודם קריאת עשרת הדברות וכד' משום שאין צורך כלל לעמוד לא בעשרת הדברות וכן בשירת הים וכן בקריאת י"ג מידות בתענית ציבור בשעת קריאת התורה, ואף לא בפסוק האחרון שבסיום החומש אלא לנהוג בכל קריאת התורה באותה הדרך. (שיעורי מרן הגר"ש אלישיב ברכות צג). אומנם מי שעומד תמיד בקריאת התורה, יעמוד גם באלה הקריאות.

סגולה לרפואה בקריאת התורה

שאלה: התפרסמה בעלוני הצדקה סגולה לרפואה בקריאת התורה בחג השבועות בשם מרן הגר"ש אלישיב. האם אין זו סתירה לאיסור תפילה על חולים שאין בהם סכנה בשבת ויום טוב?

תשובה: רבינו הגר"ש אלישיב זצ"ל הנהיג

תשובה: כבר הורה רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בנחיצות שאין לעשות כן, משום שמראה בזה שכיבכול חלק זה של התורה חשוב יותר. ואף אם הציבור נעמדים לשם כך, אין לומר על כך "לא ישוב בין העומדים" (אורח חיים קע, כ) משום שאין זה מנהג ראוי ואין לעמוד עמם. וכדברי הרמב"ם בתשובה (מקיצו נרדמים ב, רסג) "כל מי שרוצה לעמוד ראוי לגעור בו... וצריך למנעם בגלל מה שמגיע מזה הפסד באמונה שמדמים שיש בתורה מדרגות ומקצתה מעולה יותר, וזה רע מאוד". והוא כנגד המצדדים לעמוד בקריאת עשרת הדברות - המטה יהודה (א, ו) וכן האגרות משה (ד, כב).

ואמנם החיד"א בספרו טוב עין (יא) כתב שיש

הלכות חג השבועות (א') זמן ערבית בליל החג

שאלה: מתי להתפלל ערבית בליל שבועות, בלא שיחסר מהשלמת "שבע שבתות תמימות".

תשובה: בבית מדרשו של רבינו הגר"ש אלישיב התפללו חצי שעה לאחר השקיעה, כבכל ליל שבת.

לימוד לפנות בוקר חג שבועות

שאלה: בעלות השחר לאחר שניעור כל הלילה, האם אסור ללמוד קודם ששמע ברכת התורה.

תשובה: ימשיך ללמוד כבראשונה ללא הפסק (מנחת שלמה צא, א), משום שאין איסור בעצם הלימוד בלא ברכה, אלא שיש מצוה לברך, אך אם אינו יכול לברך אין איסור בזה.

עמידה בקריאת עשרת הדברות

שאלה: האם יש עניין לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות הן בקריאתם בפרשת יתרו והן בחג השבועות.

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

עליו בשבת, ואי הזכרת צער בזמן שמחת השבת, היא זו שתגרום לרפואה הקרובה לבוא. "ת"ר הנכנס לבקר את החולה אומר שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבוא. ר' מאיר אומר יכולה היא שתרחם" ופירש רש"י "יכולה היא שתרחם - אם תכבדוה מלהצטער בה" הרי שרחמי השבת יגרמו לרפואה אם יכבדו את השבת ויום טוב ולא יתפללו על מי שאסור להתפלל עליו.

אמנם הדגיש כי למרות שהוא זמן לתפילות על רפואה, אין זה מתיר להתפלל על חולים שאין בהם סכנה כבכל שבת ויום טוב. ונראה ודאי שלא תצא אף תועלת מתפילה אסורה, ולכן הקפיד להתפלל רק על שמות חולים שיש בהם סכנה. אכן מבואר (שבת יב, א) שאדרבה עצם ההימנעות מהתפילה על חולה שאסור להתפלל

בבית מדרשו בעליה לתורה בהג השבועות אחר קריאת עשרת הדברות להעתיך עבור החולים, משום שכפי שבמעמד הר סיני נתרפאו כל החולים כמבואר ברש"י (שבת קמו, א) "כל ישראל שעמדו על הר סיני נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל מום", כך בכל שנה זהו זמן המסוגל לרפואת כל החולים. וכששאלתיו על מקור המנהג, אמר שנראה לו שהיא סברה פשוטה.

לילות שישי ושבת זה אור החיים המבואר

אור החיים המשולב

תמצית עשירה ממדורי הביאור 'מאורי אור' וילקוט מאורי החיים
ביאור משולב שזור באומנות בינות המילים
'אור תורה' | 'תורת חיים'
הערות, ציונים ומקורות
עימוד מרהיב עין

אור החיים המבואר

10 כרכים של מתיקות נצחית:
הביאור המקיף על כל ספר ה'אור החיים' הק'
'מאורי אור' - מאיר עיני הלומד
'מאורי החיים' - מקורות מחול'
ביאור רש"י
עימוד מרהיב עין

חיים של תורה

ארה"ב: 437-0054 (718) | אירופה 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

נביאים וכתובים מאידים כבודקה

להגדיל תורה ולהאדירה

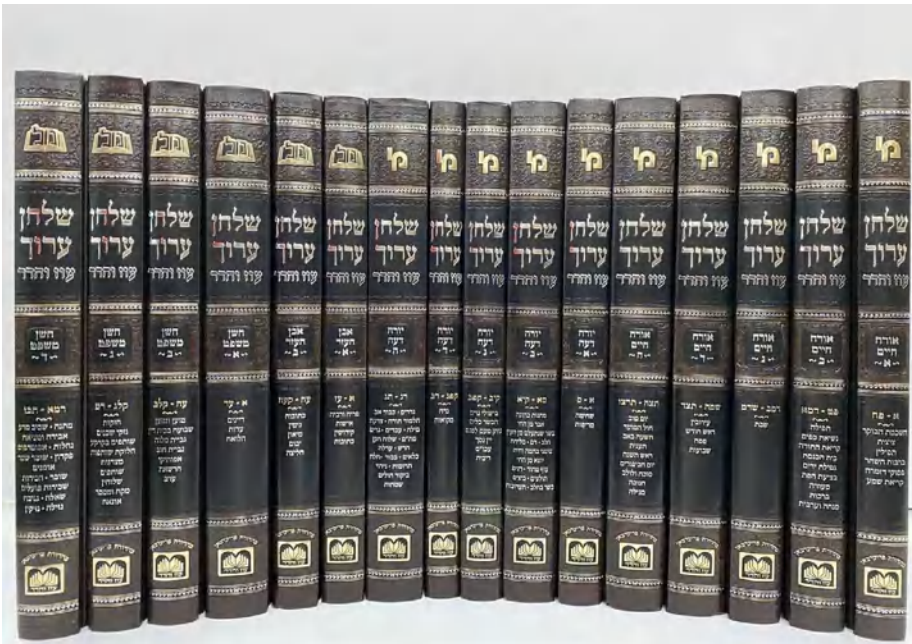
מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

פנימי הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פנימי הדף היומי

מסכת גיטין דף ה-יא

מו"ץ שאינו בקי בכל מקצועות השו"ע

בגמ': ר' אחי הוה ממונה אגיטי (גיטין ה, ב). בסוגיין. ר' אחי הוה ממונה אגיטי. בברכי יוסף (יו"ד שיורי ברכה ס' רמב סק"ח) כתב מפי השמועה, שבכמה מערי אשכנז נהגים למנות מלבד הרב אב"ד ובית דינו שמויחזים לדיני ממונות וגיטין, עוד ממנים חכמים להורות בדיני איסור והיתר בלבד וכו', והוא מנהג ותיקין, כי בית דין שמתמנה על חלק פרטי כל מעינותיו ומחשבותיו במקצוע ההוא, והוא בקי מאד בדינים ההם ובפריטתם, וכן ייסד מהרי"ט בקושטנדינא, שמלבד הבתי דין לדיני ממונות, ממנים חכמים לאיסור והיתר. ובחולין (נה:): אמרו אשכחן שאלתינהו לרבנן טרופאי, ופרש"י, מורי הוראות על הטריפות.

והנה בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"ג יו"ד ס' רמה) כתב, עפ"י דברי הרמב"ם (סנהדרין פ"ד ה"ח) שכתב צעריך הנסמך להיות ראוי לכל הדברים, שיש מקום עיון על מה שנוהגים לתת סמיכה על הוראות איסור והיתר לבד, אף שאין הנסמך יודע בדיני ממונות ושאר הלכות התורה. אמנם העיר שמרש"י בתמורה (טז. ד"ה ואיש תככים) נראה שאף מי שאינו מושלם בכל ההלכות ראוי לסמיכה. וצ"ע להגהות הגר"א (על רש"י שם) שתמה על דבריו של רש"י.

ובשו"ת נטע שורק (יו"ד סי' ז) התרעם על מה שנהגו ליתן היתר הוראה בדיני ושט וצומת הגידין, כי בעיניו ראה שהשו"ב שיש להם היתר על הוראות הוושטין גם לבם בהוראה, ומורים כל הוראות איסור והיתר ושאלות נשים, אשר לא ידעו בין ימינם לשמאלם.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' קעח) כתב, לענין שימוש הוראה למתלמדים, באמת אי אפשר לקבוע זמן כמה צריך לעשות שימוש, כי מה שמשמש יותר, מתלמד יותר ע"י המקרים המשתנים המתחדשים יום יום, ועלי להזהיר ולעודד כבוד הרבנים היושבים על מדין, לבל יקבלו מתלמדים להוראה רק אחרי שעמדו עליהם כי תלמודם בידם והם בקיאים בחלקי הוראה הנצרכים, דהיינו ח"א מיו"ד כמעט בשלמות, ומח"ב מיו"ד עכ"פ הל' גדה ומקואות, הל' ס"ת ועוד, וחלילה למסור הוראה בישראל ללומדים קצת מתוך קיצורים, או למי שעוסק רק בגפ"ת ולא עסק בפסקי השו"ע והפוסקים שהם קובעים לדורות.

יש לציין שכל זה אמור בנוגע למורה הוראה שדי אם בקי בה"ל, אולם כמובן שבכל דור ישנו אדם גדול שיודע ובקי היטב בכל התורה כולה, והלכה כמותו, וכמו שכתב נכדו של

כחם, וטרודים לדעת סודה, כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר.

בעניין העמל בתורה כתב רבינו יונה (אבות פ"ד) על המשנה 'הלומד ע"מ לעשות דהיינו, שדעתו לפלפל בלימוד כדי לדעת אמיתת הדברים, ורצונו לטרוח כמה ימים ושנים להשיג דבר קטן, ולנהוג בעצמו על פי האמת.

והגאון רבי חיים ויטאל כתב על רבו האר"י (שער רוה"ק יא): אמר לי מורי ז"ל, כששאלתי לו לכל החכמה הזאת, והשיב לי שטרח במאד מאד בחכמה זאת, ואמרת לי כי גם הרמ"ק ז"ל וגם אני חיים טרחנו במאד מאד בחכמה זאת, ואמר לי שהאמת שטרחנו מאד מאד יותר משאר אנשי דורנו, אבל לא עשינו כמוהו כי כמה לילות היה נשאר בלתי שינה על מאמר אחד של ספר הזהר, ולפעמים ששה לילות של ימי החול שבשבוע היה מתבודד ויושב על עיון מאמר אחד בזוהר בלבד ולא היה ישן כל הלילות ההם.

כיוצא בזה העיד על עצמו הש"ך בהקדמת חבורו, (שו"ע יו"ד ח"א) אף כי באמת ובתמים טרחתי טירחות הרבה, וכמה יגיעות יעתי ולא עסקתי בשום עסק אחר, לא נתתי שינה לעיני ותנומה לעפעפי שנים רבות עד אשר הוצאתי מכח אל הפועל מחשבותי, ובררתי ושקלתי הכל בכף מאזניים, וחזרתי על כל צדדים וצדי צדדים לא פעם אחת ושתיים כי אם מאה פעמים ואחד.

וכבר כתב החזון איש (קובץ אגרות ח"א סי' מד), דע לך יקירי, כי הכל תלוי בהסכמה, והרבה מגדולי עולם התחילו לימודם בימי בחרותם, וכאשר לבשם רווח עוז והסכימו בנפשם הסכמה עזה ונמצת, לקבוע עצמם על התורה ולהשליך

החתם סופר בספרו חוט המשולש (עמוד צז) 'כחצים ביד גבור, עד מהרה ירוץ דברו, עפ"י רוב עוד באותו יום שבאה השאלה השיב [החת"ס] תשובתו הרמה, ופעם שאלו אבא מאוה"ג זצ"ל [הכתב סופר], אבי, האיך אתה מרהיב בנפשך עוז להורות חצים למרחוק ולהשיב לשואלים דבר ה' מיד בבוא השאלה לידך, אפילו בחמורות, ולא תתיירא שבחיפזון תחטיא המטרה, והשיב לו, ידעתי בני ידעתי כי לא דבר קטן הוא ושמתנתא בעי צלותא, אבל דע בני בכל דור ודור העמיד ה' איש על העדה אשר יצא לפניהם, להאיר להם הדרך להשיב על שאלותם ולהתיר ספיקות שלהם, ויען כי רובם ככולם שואלים דבר ה' מפי, נראה בעליל כי מן השמים מסכימים על זה, ובה למדתי ככל הצורך וכוונתי בלתי לה' לבדו ולא זולת, על כן אינני חושד להקב"ה שיכשילני ח"ו, ובודאי יסכים להוראתי ואם הראייה לפעמים אינו אמת, מ"מ הדין אמת הוא'.

עסק טירדה בתורה

בגמרא: מתיבתא בגירסייהו טרידי (גיטין ו, א). בסוגיין 'מתיבתא בגירסייהו טרידי. וברש"י (ד"ה בגירסייהו) פירש שעל כן אין מכירין החתימות. בתוס' (ד"ה הני) ביארו שהטירדה שיש לבני הישיבה היא טירדה גדולה יותר מאשר שיש לאלו שטרודים 'בשוקייהו, ואלו שטרודים בלימודים אין להם פנאי לחתום כלל.

ובשבת (פח:): דרשו על הפסוק 'אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד', בימינה, למיימינים בה. וביאר רש"י (ד"ה למיימינים) 'עסוקים בכל

'פניי הלכה' מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניי הדף היומי

את כל המיית העולם אחרי גוּם, ההסכמה החזקה עמדה להם הלכו והגדילו ועשו פרי, עכ"ל.

ובספר לקט יושר (ו"ד עמוד לט) הביא מבעל תרומת הדשן, זכורני שאמר שאותם הבחורים העשירים המפונקים שעשו להם שולחנות כשיושבים במקומם, הופכים השולחן לאיזה צד שירצו ועליו הרבה ספרים, לא טוב הם עושים, אדרבה כשמבקש אחר הספר ובא לו בטורח גדול, זכור באותו מעשה מה שרוצה ללמוד.

שמיעת נגונים מטייפ בזמן הזה

בגמ': בשיר לא ישתו יין ימר שכר לשותיו אי מההוא ה"א הני מילי זמרא דמנא אבל דפומא שרי קא משמע לן (גיטין ז, א).

בשולחן ערוך (או"ח סי' תקס ס"ג) כתב המחבר, גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם, ואסור לשומעם מפני החורבן, ואפילו שיר בפה על היין אסורה שנאמר בשיר לא ישתו יין. והיינו שלדעת השו"ע אסור לשמוע כלי שיר בכל אופן, ולשיר בפה אסור אם זה במשתה היין.

אולם הרמ"א כתב בשם י"א שדוקא מי שרגיל בהם כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה.

באגרות משה (או"ח ח"א סי' קסו) כתב שלשמוע כלי שיר יש לאסור בכל מקום, ואף שיש מתירים שלא בבית המשתה אם אינו רגיל, מ"מ יש להחמיר אף שהוא איסור דרבנן.

עוד כתב שגם לשמוע שירה ע"י מכשיר כמו פטיפון או מכונת טייפ, כלול באיסור זה, כי אין הבדל אם הוא שומע את הכלי שיר מפי הכלי עצמו או ע"י מכשיר, וכך מבואר גם בשבט הלוי (ח"ב סי' נו אות ב, ח"ו סי' סט) שכתב שדבר פשוט שבדורינו שנתרבו כ"כ הכלי שיר, הלב יודע שזה נקרא רגיל בהם' כידוע ממנהג המחזיקים כלים אלה, ואיסור גמור הוא, ולמעשה לבושתינו ולצערינו כמעט נשכח הלכה פסוקה הזאת ואין לנו לימוד זכות גמור.

אולם בשו"ת חלקת יעקב (או"ח סי' סד) כתב סברא גדולה להחיות, שכיון שבשעת הגזירה לאסור הזמרה מטעם אבלות לא היה עדיין הטייפ לא חל הגזירה על זה, וכמו שמצאנו כיצא בזה בבית יוסף (סי' יג הו"ד במג"א או"ח סי' שא ס"ק נח ובמחצת"ש שם) שכתב, שכיון שבימיהם לא היה גנאי לא אסרו חכמים אע"פ שבימינו איכא גנאי מ"מ לא נגזר ונחדש גזירה חדשה ונשאר בהיתרו, ואין זה דומה למין כלי זמר שיתחדש אע"פ שלא היה בשעת הגזירה, שודאי אסור משום שהגזירה היתה על כל מיני כלי זמר, והסברא נותנת שאף כל זמן שיתחדשו בכלל, אבל הטייפ שאין רואים כלל המנגן ובא ממרחק רב עפ"י חדשות הטבע מיקרי פנים חדשות ואינו

שטר ע"י גוי בשבת לקנות קרקע מהעכו"ם. בטעם הדבר שלשאר מצוות לא התירו חז"ל לעבור על שבות, כתב הריב"ש (סי' שפז), שאני ישוב ארץ ישראל שאינה מצוה לשעתה, אלא מצוה המתקיימת לעולם, ומצוה ותועלת לכל ישראל, שלא תשתקע ארץ קדושה ביד כותים, ואפשר, שלפיכך יחדו להם בגמרא מצוה זו, לומר שאין מתירין כן בשאר המצוות, ואין אומרים במצות זו דומה לזו, שאין אנו יודעים מתן שכרן של מצוות. והנה בריב"ש (סי' קא) נשאל אם מותר לעלות לארץ ישראל בשבת בספינה שמלחיה נכרים, עפ"י המבואר בסוגיין שהקונה שדה בא"י כותבין עליו אונו ואפילו בשבת, אם כך כתב השואל כ"ש כדי לעלות לא"י שיהא מותר לעבור על שבות.

אולם הריב"ש לא הסכים לק"ו זה, וכתב 'ומה שכתב המשיב ההוא, ועשה ק"ו מהקונה שדה בא"י, שכותבין עליו אונו ואפ"ל בשבת, והתירו שבות דאמירה לכותי במלאכה דאורייתא משום ישוב א"י, ואמר שהקונה קרקע שהוא שם, דבר מצוה קלה לגבי העליה, לא דיבר נכונה בזה, דאדרבה, הקונה שדה מן הכותי היא מצוה גדולה מן העליה, כי העליה היא מצוה לשעתה, ולעצמו לבד, ולא נתיר בה שבות, בין דמעשה בידה בין דאמירה לכותי במלאכה דאורייתא, אבל ישוב א"י, אינה מצוה לשעתה, אלא מצוה המתקיימת לעולם היא, ומצוה ותועלת היא לכל ישראל, שלא תשתקע ארץ קדושה ביד טמאים, ואין למדין ממנה לשאר מצוות.

בכלל הגזירה, ואף שהיא רק סברא בעלמא ומי שירצה יכול לדחותה מ"מ סניף יש להיתר.

ומכל מקום כתב השבט הלוי (שם) שאלו השומעים הכלי שיר, שמשמיעים זמר קודש וזמר מצוה לעורר הלבבות מותר, או למי ששומע לפקח עצבונו ש"ל שבגדר מצוה הוא כאשר כבר כתב הגאון מהרש"ג (ח"ב סי' קנה).

במעלת השיר כבר מבואר ברמב"ם בשמונה פרקים (פ"ה) שכתב, מי שהתעורר עליו מרה שחורה יסירה בשמיעת הניגונים ובמיני זמר, כי הנפש תלאה ותעכור המחשבה בהתמדת עיון הדברים הכעורים, כן צריכה הנפש גם כן להתעסק במנוחת החושים בעיון, לפיתוחים ולעניינים הנאים, עד שיסור ממנה הליאות.

כך מבואר גם בדברי רבי יהודה הלוי בספר הכוזרי (מאמר שני סד-ה) ששייבת את חכמת המוזיקה, וכתב 'אומתנו מכבדת הניגונים ומעמדת אותם על הגדולים שבעם, והם בני לוי מתעסקים בניגונים בבית הנכבד בעיתים הנכבדים ושמה היתה מעוררת הנפשות, כאשר יאמר עליה שהיא מעתקת את הנפש ממדה אל הפכה'. ועיין עוד בפניי הלכה סוטה (מח.). על עניין המוזיקא, ובספר שלטי הגבורים (ר' אברהם הרופא בן ר' דוד משער אריה, שנת שע"ב) שהארץ לבאר את עניין עבודת הלויים בכלי שיר, ובמעלת ודרך כל כלי וכלי.

קניית קרקע בא"י או עלייה לא"י

בגמ': ואף על גב דאמירה לעובד כוכבים שבות משום ישוב ארץ ישראל לא גזר רבנן (גיטין ה, ב).

נאמנות ערכאות להתיר עגונה
 בגמ': העולים בערכאות של עובדי כוכבים וכו' (גיטין ט, ב).
 בענין ערכאות של עכו"ם האריכו הפוסקים אם

פניני הלכה/ מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניני הדף היומי

נאמנים להתיר עגונה, דהנה פסק הרמב"ם (גירושין פ"ג ה"ג) שאם שמע מערכאות של גויים שאמרו הרגנו פלוני אין נאמנים, שהן מחזיקין ידי עצמם בכזב כדי להטיל אימה.

ברם כתבו הפוסקים לדון האם ערכאות נאמנים באופן שיש כתב רשמי של ערכאות, ומשום שאפשר לומר שאין אנו חוששים שכתבו מסמך רשמי בשקר, ולא עשו כן אלא משום שאמת כתבו, או שגם באופן זה חוששים שכתבו כן כדי להחזיק ידי עצמם.

ובסדר אליהו רבא (ס' ג) כתב בנידון שטר אפוטרופסות של ערכאות שהיה כתוב בו שלהיות שפלוני נהרג ע"י המלכות ממנים אפוטרופוס על נכסיו, שזה אינו ענין לשמע מקומנטריסין [שאינו ודאי שמת], דכי אמרינן דמילתא דשייכי בה עבידי לאחזוקי שיקרייהו, היינו דווקא כשאומרים כן בעל פה, או אפילו ע"י כתב כשהוא כתב בעלמא ככתב השלוח מאיש לחבירו, אבל שטר העשוי בערכאות כי הא דנידון דידן, ודאי לא עבידי לשקורי, אדרבה בהא אמרינן דלא מרעי נפשיהו כדאמרינן בגמרא בהדיא בטעם הכשר שטרות העולין בערכאותיהם.

וכ"כ הרמ"ן (שו"ת ס' יא אות ב-ג) דהא דערכאות אינם נאמנים היינו דווקא כשאמרו כן במסיה לפי תומו דעלמא, אבל בכתוב כן בספריהם נאמנים אפילו כשנהרג במשפטם, דמה שאמרה הגמ' דשמע מקומנטריסין פלוני נהרג אינו נאמן מיירי באמרו כן שלא במושב משפטם, אלא דרך סיפור שמועות דאז אין להם כח ערכאות, אבל כשכתוב בספריהם שפלוני נהרג במשפטם נאמנים מצד ערכאות, דלא מרעי נפשיהו דהך חזקה אלימא טובא ואפילו להוציא ממון.

אמנם יותר מזה כתב הדבר אברהם (שו"ת ח"ג ס' טו) לגבי אדם שנתפס ונידון בבית משפט הגבוה ויצא דינו ליהרג, והיה נוכח שם יהודי ושמע את הפסק דין, ואח"כ נתפרסם על ידם בעיתון שהפסק דין נתקיים, וכתב בתוך הדברים שענין עבידי לאחזוקי שיקרייהו לא שייך השתא בשלטון מסודר, ואינם צריכים להתפארות, וכן יש לחלק בין קומנטריסין שבימיהם, ובין העיתונאים ועורכיהם של ימינו, ובשם חכם אחד כתב שאפשר לחלק בין אמרו בעל פה ובין כתבו באופן רשמי וערכאות של זמנינו.

אך יש מן הפוסקים הסוברים שאף בכתב רשמי של ערכאות חוששים שהם משקרים. ובבית

מלכי אומות העולם למלכי ישראל כמבואר במאירי בסוגיין.

והנה כתב הרמב"ם (גזלה ואבדה פ"ה ה"א), המבריה מן המכס לפי מה שקבע המלך קצבת המכס, הרי זה גוזל מנתו של המלך, בין שהוא מלך ישראל בין שהוא מלך גוי, לפי שדין המלך דין הוא. ובב"י (ח"מ ס' שסט), הוכיח כן מממה שהקשו בב"ק (ק"ג) על המבואר במשנתנו 'נודרים לחרמים ולמוכסים', והרי אמר שמואל דינא דמלכותא דינא, ולא תירצו שהמשנה מדברת במלך ישראל, אלא ודאי שגם במלך ישראל שייך הכלל דינא דמלכותא דינא. וכן פסק בשו"ע (שם ס"ו).

ומכל מקום כתב בשו"ת פאת שדך (ס' צא), שאם המושלים בארץ ישראל הנם שונאי דת, לא שייך לומר בחוקים שלהם דינא דמלכותא דינא, ושוב חזר לומר, שאי אפשר לומר כן אם לא נדון שבקצת דברים שייך בהם דינא דמלכותא וכו', עי"ש.

ועיין בשו"ת דובב משרים (ח"ג ס' פט) מה שדן אם רק במלך אמרינן דינא דמלכותא דינא, או גם במושל הנמצא באותו מקום.

ועיין בפתחי חושן (נגיבה פ"א הערה יד) שהאריך בגדי דינא דמלכותא דינא ובהעלמת מיסים, וכתב שנראה שלהוציא שלא כדין - אף בשלטון שאין בו משום דינא דמלכותא אין שום היתר, ובפרט כשצריך לשקר ולזייף לשם כך, וכ"כ בשבט הלוי (ח"ה ס' קעב).

אפרים (ס' לא) כתב בנידון של אדם שהלך למלחמה, ולקחה העגונה כתב העתק מפנקס הצבא שמת במקום רחוק מבית חולים, וכתב שצ"ע בנידון דידן אם להאמין מטעם ערכאות דבמילתא דשייכי בה עבידי לאחזוקי שיקרייהו, ומאן לימא לן שבנידון דידן לא מיירי נמי באופן של שייכי בה, כי בהחפזם לנוס ובאים למקומם כהתנגב העם הנכלמים בנוסם מהלחמה, והרבה בורחים בדרך הילוכם או קודם לזה וזה חרפה להם, וכדי לגול חרפתם מעליהם עבידי לאחזוקי שיקרייהו שמת וכיוצא בזה, שאין להעלות על הכתב, ומי יודע דרכיהם ונימוסיהם בעת מלחמה וכו', ולכך כל מקום שיש לתלות שיש להם כוונה בעדות זו תולין.

תשלום מיסים בארץ ישראל

דינא דמלכותא דינא (גיטין י, ב).

הרשב"א והר"ן בנדרים (כח:): כתבו בשם התוס', שהכלל שאמרו בגמרא דינא דמלכותא דינא, לגבי מכס, הוא שייך רק במלכי אומות העולם, ובחוץ לארץ, שהמדינה שלהם, ויכולים לומר לתושביהם אם לא תעשו כמצותינו נגרש אתכם מן המדינה שלנו, אבל במלכי ישראל לא שייך לומר דינא דמלכותא דינא, לפי שארץ ישראל מכל ישראל שותפים בה, ואין למלך בה יותר מכל איש אחר. ובדרכי משה (ח"מ ס' שסט) הביא דברי הר"ן, עי"ש. ועיין ביש"ש (ב"ק פ"ו ס' יד). אמנם יש חולקים וסוברים שאין הבדל בין

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זי"ע הי"ד

בעל רזא דשבת

כ"ז אייר תש"ד

ודביקות, ובפרט בשנותיו האחרונות בברכת רחם נא ובנה ירושלים בדמעות שלישי ובשברון לב אמיתי לעורר רחמים למעלה על שכינתא בגלותא, בין בחול ובין בשבת, ומי מהמסתופפים שנתנו עין חדה על התנהגותו ראו שנתן לבו שיברך ברהמ"ז בערך בחצות הלילה. [ומובא בספה"ק שש"ק בשם הרה"ק מקאצק זי"ע, שאמירת ובנה ירושלים בברהמ"ז הוא תיקון חצות] וענינו בזה היה לקונן על חורבן בית מקדשינו שיבנה במהרה בימינו, אבל כדרכו בקודש בהסתרת עבודותיו הקדושים מעיני כל חי, לא רמז שמץ מינהו כלל, אבל מי שהיה לו מוח בקודקדו, יכול היה לראות זאת בחוש שרבינו הק' סיבב כמה מיני סיבות ולפעמים מיהר מאד, ולא ידעו סיבת המהירות, ורק שמו לב שברהמ"ז היה בחצות הלילה.

וככלות העבודה הקדושה הזאת, החל בלימוד גפ"ת בדביקות ובהתלהבות באימה וביראה ברתת ובזיעה כנתינתה מסיני, ולפעמים נשמע ממנו בשיחותיו הקדושים: כשיש לי זמן הנני לומד גמרא כי הוא לחם חוקי פיתא סעדא דליבא, ולחם לבב אנוש יסעד.

אופן לימודו בגמרא היה בהתרגשות גדולה, וכל דיבור ודיבור שנשמע מפיו בעת הלימוד חדר לעמקי הנפש ודקר בלב השומע כמחט בבשר החי. וברבינו הק' יכולים היו לראות לדעת ולהבין גודל קדושת הצדיקים הקדמונים בעת לימודם בדברי התוה"ק. וכבחינה זאת בערך ראו אצל רבינו הקדוש שהלימוד היה ענין התדבקות בחי החיים שורש ומקור התוה"ק כי קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא. ולא רק כלומד עבוד שמוכרח הוא לקיים והגית בו, אלא הלימוד כשלעצמו הוא העבודה. ובכל פעם לפני התחלת הלימוד אמר בפחד גדול הריני לומד את התלמוד הזה כדי שיביאנו וכו' כפי שכבר נדפס בכמה מקומות לאמרו קודם הלימוד, וכן אמר לשם יחוד קוב"ה וכו'. ורק כדי לשמוע זאת היה בזה די להתעוררות תשובה אמיתית, וכל העומד בעת ההיא נעשה בשורו חידודין חידודין. וכך בערה בלבו של אותו צדיק אמת דברי התוה"ק, שהוא הוא המביא לידי מעשה.

(גל יין ישן)

שראו אצל הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זי"ע"א בספירת העומר, בכוחי כוחות, בבחינת 'כל עצמותי תאמרנה, ובקול לוחט כאש. מיד כשהתחיל לשם יחוד ועד אחר תפילת רבש"ע, בהמשך עבודה נפלאה שנמשך זמן רב מאד. ובכל לילה ולילה החלה העבודה כאילו רק היום סופרים לראשונה. ובין כל מזמור חיכו כל הקהל עד שיסיים ואתו יחד התחילו מזמור הבא אחריו. ואשרי עין ראתה כל אלה ותצילנה אזני השומע ולבבו ורוחו נשבר בקרבו בהתעוררות תשובה ובהכנה לחג השבועות ולקבלת התורה הקדושה ביזיון המידות. ובכל לילה אחר ספירת העומר נשאר מלא פחד ואימה זמן רב עד שאימה נופלת לעמוד בקרבתו וזיעת פלגי מים רבים נוטפים ושוטפים על כל גדותיו מרוב כח העבודה.

(ספיר ויהלום פר' אמור ע"ה - להגה"ה ר' מנחם מגדל פומרנץ שליט"א)

ברכת ובני ירושלים בחצות הלילה

בכל ערב האריך מאד בברכת המזון במתינות

הרה"ק רבי אליעזר זאב הי"ד נולד בשנת תר"מ בעיר יאס לאביו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זי"ע - בנו השלישי של הרה"ק רבי מרדכ"ה מנדבורנה זי"ע, ולאמו הרבנית הצדקנית בת קדושים מרת שפרה ע"ה - בת הרה"ק רבי יחיאל מדורוהי זי"ע (בן רבי יעקב יוסף ממאהילוב בן הבאר מים חיים).

לאחר הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה נכנס אביו הרה"ק רבי מאיר זי"ע לחדרה של זוגתו היולדת לברכה בברכת מזל-טוב, ואמר לה "קראתי את שמו 'אליעזר' כי 'אלוקי אבי בעזרי'". בהגיעו לגיל ט"ו שנים נלקח אחר כבוד כחתן אצל הרה"ק רבי ניסן לנגוינער אב"ד נדבורנה, חתנו של הרה"צ רבי ארון אריה לייב מנדבורנה בעל ה"ד אהרון" שהיה אחיו של סבו הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע. מספר ימים לאחר שמחת נישואיו, באחד משבעת ימי המשתה, שיגרו אביו לשמש כסנדק בברית-מילה של אחד התושבים. למרות שהיה אז צעיר לימים וחתן בתוך ה"שבע ברכות" שלו, בירכו אותו קהל המשתתפים בברית בברכת "לחיים, רבי", וכך נתקיימה נבואת-ברכתו של זקינו הרה"ק רבי מרדכי, שכבר בגיל ט"ו יהיה רבי ומנהיג בישראל.

בטרם מלאו לו י"ז שנים, שיגרו אביו לשמש כרבי בעיר נדבורנה, מקום בו התפללו אבותיו, ומשם החלה לזרוח אור שמשו. בשנת תרס"ח, לאחר הסתלקותו של אביו הרה"ק רבי מאיר זי"ע ביום ל' סיון, עלה רבינו לקיים את רצונו של אביו הקדוש ולמלא את מקומו בקרעטשניף. מני אז צבאו אלפים רבים מבני ישראל על פתח ביתו, ללמוד ממנו דרכי תורה ועבודת הבורא ולהיושע בכל מיני ישועות. שעות רבות מדי יום היה יושב לשפוט את העם, לקרוא את פתקאותיהם ולפעול עבורם ישועות מכל צרותיהם ומצוקותיהם.

ביום כ"ז באייר שנת תש"ד עלה על מוקדה ונרצח על קידוש השם באושוויץ הי"ד.

בכל לילה ספר 'ספירת העומר' כאילו היום סופרים לראשונה

ידוע ומפורסם פרשת גדולת עבודה הנפלאה

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע

כ"ט אייר תר"י

הפסח נלקחו כלי הפסח החדשים לשימוש של כל ימות השנה, וחזור חלילה. את הכלים מזמינים היו באופן מיוחד באחד מבתי החרושת שבאותו מחוז, תוך שגם שם נדרשים היו זהירויות מיוחדות במינן, הן במהלך הייצור והן בצורת האריזה והמשלוח, למען הבטוח שכל גוף זר שאינו נקי לפסח כל צורכו לא יבוא עמם במגע ובמשא. כאשר מגיעים היו הכלים סוף סוף פרימישלאנה לא היתה הרשות נתונה לפורקם מעל העגלה אלא בנוכחות רבינו ובהשגחתו האישית.

שנה אחת, עת הופיעה העגלה עמוסת הכלים החדשים מבית החרושת, מצוי היה במעון הרבי קהל רב של חסידים, ביניהם כמה וכמה רבנים ויושבי על מדין מערי הסביבה. הרה"ק מפרמישלאן לא היסס ויצא בכבודו ובעצמו החוצה כדי להיות נוכח בעת פריקת הכלים. הואיל ויצא הוא יצא כל הקהל הקדוש בעקבותיו שהרי מי ראה אותו יוצא ולא יצא. עוד הפריקה בעיצומה והמון הנוכחים עוטרם סביב לרבינו, ולעגלה שבתווך נתגלגל ונפל מתוך הקש אשר ריפד את העגלה כמצע לכלים גרגיר של חיטה. פני הרה"ק מפרמישלאן חוורו והוא החל פונה אל הרבנים שנוכחו במקום, מבקש לשמוע את חוות דעתם לגבי כשרותם של הכלים הללו לפסח. הרבנים, איש איש לפי תורו, חיוו את דעתם בפשטות מוחלטת כי אפילו צל צילו של חשש אין כאן. הכל כשר וישר חלק ומהודר כמקדם, וכי במה יכול גרגיר חיטה יבש שנתגלגל לתוך הקש לפגום בכשרותם של כלים חדשים אלו לפסח. אולם דעתו של הרה"ק מפרמישלאן עדיין לא היתה נוחה. הוא המשיך ודרש למוצא פיהם של רבנים ובעלי תורה נוספים מן הנוכחים, עד אשר הגיע לשאול לדעתו של הגאון הצדיק רבי אפרים לנגוויאר, רבה של העיירה סול, אשר נכה אף הוא במקום. נענה רבי אפרים ואמר: מצד ההלכה אין אמנם כל שאלה ואף לא צל של שאלה, אמנם ביחס לחומרותיו העצומות של רבינו היה אולי מקום להחמיר גם במקרה דגן!

הסכים אתו הרה"ק מפרמישלאן בסיפוק ובהנאה גלויה, וחיש קל נשלחו שלוחים לקבץ את עניי העיר אל המקום. באותו מקום ובאותו מעמד חולקו כל הכלים שעל העגלה עד האחרון שבהם לעניים ולבני משפחותיהם ועניי פרימישלאן צהלו ושמחו. על אותה עגלה שהביאה את הכלים יצא אחד מבני משפחת הרבי לנסוע בחזרה אל בית היוצר כדי להזמין את מערך הכלים כולו מחדש תוך אזוהרה חמורה כמובן להקפיד בפעם הבאה על אריות הכלים לבל יתערבו בה גרגירי דגן.

(ספיר ויהלום פר' עקב תשפ"א - להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לא נמצאו להם אח ורע בעולם כולו. שיאם של אלו היה אמנם בחומרות ובהידורים שנהג הרבי במצווה הקשורות לחג הפסח שהרי ידעו הכל כי חומרות של פסח כפי שהן מצויות בפרימישלאן אינן בנמצא בשום מקום נוסף עלי אדמות. ביום שאכל רבינו מאכלי חלב לא אכל מאכלי בשר. וכל שכן איפכא, ביום שאכל מאכלי בשר לא אכל מאכלי חלב.

ביום טוב ראשון של חג השבועות נוהג היה הרה"ק מפרמישלאן לאכול סעודה חלבית בלבד, ואילו למחרתו ביום טוב שני סעודה בשרית בלבד, וכוס זכוכית מיוחדת שמורה היתה בבית רבינו משנה לשנה לקדש בה על היין ביום טוב ראשון של עצרת, שכן הואיל ואכל בו ביום סעודה חלבית לא הסכים לקדש אז על הכוס של שאר שבתות וימים טובים אשר סעודתם בשרית, ואילו קידוש על כוס חלבית סתם משל שאר ימות השנה נחשב בעיניו כמבזה את המועדות חלילה. לפיכך יוחדה כוס חלבית מיוחדת אשר נשמרה אך ורק לצורך מצוה זו מעצרת לעצרת. ההפרדה בין כלי הבשר לכלי החלב נפלאה היתה ועצומה אף היא. לא רק שמגע בין כלי בשר לכלי חלב ואפילו קרים ויבשים היה אסור אלא אפילו הקירוב ביניהם או בין מפות השולחן של חלב ושל בשר היה בגדר איסור.

לכלי האכילה של פסח בעצמם, אשר נועדו לשימוש בביתו נאוה קודש של הרה"ק מפרמישלאן, לא הועילו לא שמירה ולא הכשרה, אלא היו רוכשים חדשים מדי שנה בשנה. את כל הכלים הישנים, אשר שימשו לחמץ במהלך השנה היוצאת, ניקו והכשירו בכל חומר הדין, כאילו אמורים היו להשתמש בהם בפסח, ורק לאחר הכשרה יסודית זו הוצאו מן הבית אל רחוב העיר. עניי פרימישלאן כבר יושבים ומצפים היו לאותה שעה, ועוטים בששון ובשמחה על השלל. לאחר

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן נולד לאביו הרה"ק רבי אהרן אריה מפרמישלאן ע"י ברכת הרבי ר' אלימלך מליזענסק לאמו, שתזכה לבן שיאיר בתורתו ובקדושתו.

בילדותו החל רוח ה' לפעמו והיה בעל רוח הקודש. פעם ראה את קצב העיר מתהלך בגנש עגומה. הקצב סיפר לו שלאחרונה כל בהמותיו יצאו כולם טריפות, וכמעט שלא יצא נקי מנכסיו הלך עמו הנער אל שוק הבהמות והחווה בידו בהמה זו כשירה וזו טריפה... וכך היה. כששמע אביו מכך, נער בו באומרו לא כל מה שרואים צריכים לדבר...

היה תלמידם של הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ורבי משה לייב מסאסוב. אחרי הסתלקות אביו מילא מקומו בפרמישלאן ואלפים מישראל נהרו להסתופף בצילו. היה בידידות עם צדיקי וגאוני דורו, פוסק הדור רבי יוסף שאול נתנזון בעל שואל ומשיב נסע אליו, וכשראה שרבי מאיר יודע את מחשבותיו התייעץ בו אם לקבל רבנות בעיר אחת, אולם רבי מאיר לא הסכים ואמר לו שנכונה לו רבנות גדולה בישראל, ואמנם אח"כ נקרא לכהן בלבוב.

לעת זקנתו עבר רבי מאיר להתגורר במיקאלייב שם נסתלק בשב"ק כ"ט באייר תר"י ומנו"כ בפרמישלאן.

ספדו לו הגאונים רבי שלמה קלוגר מבראד, רבי משולם ישכר הלוי הורוויץ מסטאניסלב, רבי יוסף לנדא מיאס ועוד.

חומרות יעשה אדם לעצמו ולא על אחרים

באו אנשים אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן וזיע"א ובידיהם תקנות חדשות, סייגים וחומרות, שהתקינו לבני עירם. הפטיר רבי מאיר: התקנות הללו נגד התורה הן! הייתכן? תמהו האנשים. השיבם רבי מאיר: כתוב (במדבר ג) 'איש כי ידר נדר לה' או השבע שב'ע'ה לאסור אסור על נפשו, הנודרים נדרים והאוסרים איסורים למען ה', יכולים לעשות זאת רק על נפשם, לעצמם ולא לאחרים

(ספיר ויהלום פר' ממות תש"פ - להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

העניים שהרויחו מחומרת הרה"ק מפרמישלאן

דקדוקי הלכה, גדרים וסייגים, חומרות והידורים היו מן הסממנים האופייניים בהנהגתו הקדושה של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, ומהם אשר

הגה"צ רבי אליעזר דוד גרינוואלד זצ"ל בעל קרן לדוד אבדק"ק סאטמאר א' סיון תרפ"ח

למילתא אמאי בעינן דוקא קביעת עתים, ולא סגי במה שילמד שעה אחת ביום ללא קביעות.

ופירש פה קדוש, דהנה בפשטות קשה טובא, שהרי האדם עסוק בפרנסה על המחיה ועל הכלכלה ברוב היום, וא"כ אפילו אם ילמד בערב איזו שעה, הרי שעות אלו יתבטלו ברוב שעות היום שאינו עוסק בהם בדברי תורה.

ברם הרי אמרו בכתובות (טו, א) כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ועל כן אם ילמד האדם כל יום איזו שעות ללא קביעות, בודאי שהמועט בטל ברוב והרי הוא כמי שאינו, אבל לזה חסד גדול עשה עמנו השי"ת, שצוה לנו על ידי חכמיו הקדושים לקבוע עתים לתורה, וכשלומד בקביעות הוי כמחצה על מחצה, ואותן השעות המועטות שעוסק בהם בתורה בקביעות אינם בטלים ברוב שעות היום, עכ"ל.

שיחות מלוה מלכה (ח"ג, עמ' קצד)

שלמד אצלו בישיבתו בסאטמאר ראה את פנקס הרשימות משמות הבחורים התלמידים שלמדו עמו באותה שנה, ובמחזור זה היו לו שש מאות ושלושה עשר תלמידים, כמגין תרי"ג.

מאחר שלא זכה הגרא"ד לפרי בטן ולא השאיר אחריו זרע, לכן קראו הרבה מתלמידיו את בניהם על שמו כדי להקים לו שם ושאריה, וגם אני הנני נקרא על שמו, מאחר שאבי מורי ז"ל היה נמנה בין בחירי תלמידיו.

פרקי אבות - מ'פי
ספרים וסופרים (ח"א, עמ' תנד)

מעלת קביעות עתים לתורה

שח הגה"צ רבי נתן געשטעטנער זצ"ל:

שמעתי פעמים רבות מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מפאפא זי"ע בעל ויחי יוסף, דבר נפלא ששמע מרבינו זי"ע, לבאר מה שראינו בתלמוד שהפליגו רבות בחובת קביעת עתים לתורה, וטעמא בעי

הגה"צ רבי אליעזר דוד גרינוואלד זצ"ל בעל קרן לדוד אבדק"ק סאטמאר, נולד ביום י"ד שבט תרכ"ז לאביו הרה"ג מ"ה עמרם גרינוואלד זצ"ל מטשארנא.

היה תלמיד מובהק לאחיו הגה"ק בעל ערוגת הבושם, ואח"כ עבר ללמוד בישיבתו של הגאון בעל חתן סופר במאטערסדארף. מיום עמדו על דעתו הרביץ תורה לתלמידים ולא פסקה ישיבה מעל שלחנו. משנת תרנ"ה עמד לימין אחיו העדרות הבושם בהנהגת הישיבה בחוסט. משנת תרס"ז היה אבדק"ק צעהלים. בשנת תרע"ב נתקבל להיות אבדק"ק אויבערווישעווא.

בשנת תרפ"א נתקבל להיות אבדק"ק סאטמאר שהיתה אחת מן הקהילות הנכבדות ביותר במדינה. העמיד תלמידים רבים ביניהם רבנים מובהקים וגדולי תורה. נתבקש לישיבה של מעלה ביום ר"ח סיון שנת תרפ"ח.

נדפס ממנו תשובות קרן לדוד על ד' חלקי שו"ע, וספר קרן לדוד עה"ת ומועדים.

העמידו תלמידים הרבה

סיפר הגה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל:

הגה"צ רבי אליעזר דוד גרינוואלד זצ"ל הרביץ תורה לאלפים ובכל מקום שקבע משכנו העמיד תלמידים הרבה. ואלה תולדות חייו: בראשית היה דומ"ץ בעיר סערדאהעלי, אך מכיון שהצלחתו גרמה חלישות הדעת למרא דאתרא, כי רוב צורבי התלמידים נמשכו אחריו, לכן העביר הגרא"ד משכנו לעיר צעהלים, שם נתעטר בכתר הרבנות וכן העמיד תלמידים הרבה בישיבה אשר העמיד וניהל שם לשם ולתפארת, ואבי מורי הרה"ג מוה"ר רבי יוסף יהושע פרידמן ז"ל היה נמנה אז בין תלמידיו.

לאחר כמה שנים עבר לכהן פאר כאב"ד וראש ישיבה בעיר ווישווא, אח"כ השתדל זקני אבי אמי, הרה"ח מוה"ר רבי יחיאל מיכל מ"ש פראנקל ז"ל שהיה ראש הקהל בעיר סאטמאר, שיבוא להתעטר ברבנות העיר סאטמאר, ונאות לבקשתו, ואכן גם שם הרביץ תורה והעמיד תלמידים הרבה.

במשך שנים רבות התאספו הרבה מתלמידיו להתועד יחד לעילוי נשמתו ביומא דהילולא דיליה - ר"ח סיון. שנה אחת שמעתי מתלמידו הרה"ג רבי אלעזר קליין מכפר גדעון זצ"ל, שבעת

מחזור חדש מפוארה, מאירת עינים, שלא נראה כמותה

אור המאיר המבוואר

ממזהר"ר זאב וואלף מזוזמאמיר

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

הרה"ק רבי ישראל האגער מויזניץ זצ"ל

בעל אהבת ישראל

ב' סיון תרצ"ו

הרה"ק האהבת ישראל מויזניץ זע"א היה זהיר אף בממונם של אחרים, והיה מקפיד מאד לא לקלקל ממון יהודי. כאשר היה נר דלוק על השלחן או אש בערה בתנור שבחדר, לא נתן להדליק גפרור על מנת להצית סיגריה, שהרי אם אפשר להשיג אש ממקור שאינו עולה דמים חבל להשחית ולהדליק גפרור לשוא.

פעם אחר כשרצה האהבת ישראל להצית סיגריה, הוציא אחד החסידים גפרורים, אלא שרעהו הקדימו והצית מצית. הראשון בכל זאת רצה להבעיר גפרור, כי באמצעותו נוה יותר להצית את הסיגריה. העיר לו הרה"ק: 'אין צורך, עבירה לבזבז גפרור'. הפטיר הלז: הלוואי שלא תהיינה לי עבירות יותר גדולות מזו. הגיב האהבת ישראל ואמר: וגם זו לא.

כך היה נזהר לא להעלות את האור בעשית כשלא היה בו צורך. בערבי שבתות שבימות החורף היה מתפלל מיד כשהאירו פני המזרח, וממילא היו נאלצים להשתמש באור האלקטרי בבית המדרש, אך משהגיעו לחזרת הש"ץ ולעתים אף בשעת פסוקי דזמרה, כאשר אור היום חדר לשם, רמז לכבות את האלקטרי, והיה מקפיד שלא ידלק האור בחדרים שאין משתמשים בהם לשוא. לפרקים היה נגש בעצמו לכבות את האור שדלק ללא צורך.

פעם ביקר אצלו אחיו הרה"צ מוהר"פ מבראשע זצ"ל, ובעברו בחצר שאל הצדיק: 'מדוע לא מואר כאן? משהגיעו הדברים לאזני האהבת ישראל ציווה להעלות אור בחצר. הרה"צ שהה שם מספר ימים וכל אותה עת דלקו בערב הנורות בחצר. כאשר נסע משם אחיו הורה שוב לכבות את האור שבחצר. לעתים היה מעיר ואומר: 'מה שאני - הנני, אך קמצן אינני'

(ספיר ויהלום פר' וישלח ע"ח - להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

כבושה יגיע מהר למחוז חפצו, ומי שנוסע בדרך שאינה כבושה מתמהמה הרבה בדרך עד שמגיע למחוז חפצו. כך אם הבגן של קדושים הולך בדרך ה' ועוסק בתורה ויכל להגיע מהר למדרגת צדיק שזכות אבותיו מסייעתו, ומי שאינו בגן של קדושים צריך להתייגע יותר עד שמגיע למדרגת צדיק, אבל מי שאינו נוסע לא מועילה לו כלום הדרך הכבושה. כך מי שאינו עובד את ה' לא מועילה לו זכות אבותיו שיהיה צדיק, שהרי אינו הולך בדרך שכבשו לו

(ספיר ויהלום פר' תולדות ע"ח - להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עבירה לבזבז גפרור

אמרו חז"ל (סוטה יב.): צדיקים, ממנום חביב עליהן יותר מגופן, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל.

הרה"ק רבי ישראל מויזניץ זע"א נולד ביום ב' אלול שנת כת"ר כבן בכור לאביו הרה"ק רבי ברוך מויזניץ זע"א האמרי ברוך, בנו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מויזניץ זע"א הצמח צדיק (שהיה חתנו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זע"א, שעל שמו נקרא רבינו), ולאמו הרבנית הצ' מרת צפורה ע"ה נכדת הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זע"א.

ביום מלאות לו ט"ו שנים בא בברית הנישואין עם בת הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב זע"א. כיהן כרב העיירה בדעווליא והגליל שבמארמורש, ואח"כ כיהן כאבד"ק וויזניץ.

כשנסתלק אביו האמרי ברוך בשנת תרנ"ג, החל להנהיג את עדת חסידי וויזניץ. בשנת תרס"ג הקים בוויזניץ את ישיבת 'בית ישראל שרבנים ת"ח וחסידיים יצאו מבין כתליה. במלחמת העולם הראשונה נמלט לגרוסוורדין שבטרנסילבניה, שם התגורר עד סוף ימיו.

היה מגדולי מנהיגי דורו, ורבבות יהודים ממזרח גליציה ומרומניה והונגריה הסתופפו בצילו. נודע כגאון וקדוש, אביוהן ואוהבן של ישראל. כיהן כנשיא ואמרכל הכולל דוויזניץ לצדקת רמבערן, ופעל גדולות ונצורות למען יושבי ארצה.

נסתלק ביום ב' סיון תרצ"ו בגרוסוורדין ושם נטמן, ובשנת תש"י הועלה ארונו לארצה ונטמן בבית החיים הסמוך לשיכון וויזניץ בבני ברק.

מי שאינו נוסע אין לו חילוק אם הדרך כבושה

הגיד הרה"ק האהבת ישראל מויזניץ זע"א, שהחילוק בין בגן של קדושים למי שאינו בגן של קדושים הוא, שהראשון עשו לו אבותיו דרך כבושה, כביש טוב, להגיע בה למחוז חפצו, והשני אין לו דרך כבושה. ובדרך שבעולם הנוסע בדרך

הגה"ק רבי אריה לייב בלייך זצ"ל

אבד"ק לאבאווא

ג' סיון תרמ"ד

מספר נכדו הרב חיים ברוך פינק ז"ל: גם כשהייתי באר"י בביהמ"ד בתל אביב שמעתי מזקן אחד שהיה אז בשעת מעשה כאשר הגה"ק מוהר"ש מבאבוב יצא מחדרו ואמר שכעת היה אצלו ר' אר"ל. והסיפור הזה ידוע אצל חסידי באבוב.

וכן שמעתי מאדמו"ר רבי שלמה מבאבוב שליט"א [זצ"ל] שזקינו הגה"ק מוהר"ש מבאבוב זצ"ל אמר שזה ראינו אצל הרבה צדיקים שנתגלו לאחר פטירתם, אבל אצלו רואים מזה שהיה בעל מדונה גדול שכבר תיקן הכל ורק דבר זה הפריע לו שלא חילקו הצדקה כרצונו, והפליא בזה גדלות מעלת זקינו ז"ל (עד כאן מפי רח"ב פינק ז"ל).

קונטרס זכרון ש"י

שליחו של הרה"ק מצאנו ללמוד קשר התפילין

ידוע שהרה"ק מצאנו היה לו קשר מיוחד לתפילין של ראש הנעשה כמו מ"ם סתומה, ומקורו של קשר זה הוא מאת הגה"ק רבי נתן אדלער זצ"ל.

וכתב בספר דרך הנשר (עמ' מד) דבהיות הרה"ק מצאנו במרחץ באדען (הסמוכה לווינן) שלח שליח מיוחד לפערשבורג ללמוד אופן עשיית קשר הג"ל. וכן הוא בספר כל הכתוב לחיים (סדר הנחת תפילין אות יט).

וסיפר הגה"צ רבי משה הלברשטאם ששמע שזקינו הגה"ק מצאנו שלח שליח מיוחד למרחקים ונתן לו מאה זהובים על הוצאות הנסיעה, כדי להתלמד אומנות קשר זה הג"ל, וכשחזר השליח שמח שמחה גדולה ועשה סעודה לכבודו. וכן מובא גם בספר פי צדיק (ציעשנוב, עמ' ש"ה) ז"ל: קדושת זקני שליח מיוחד לעיר פרעשבורג שתלמד שם איך לעשות קשר כזה ע"כ.

והנה לפי המקובל, שלוחו של הרה"ק מצאנו - היה הגה"ק רבי אריה לייב בלייך זצוק"ל, והרה"ק מצאנו החזיקו על חשבונם ג' חדשים, כדי שילמדו שם את הקשר מהראב"ד פרעשבורג הגאון רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל.

קונטרס זכרון אריה

וגם אינו רוצה שיהיו ברשותו, ולאחר אריכות ימיו ישלח אותם האדמו"ר לארץ ישראל, ומסר לו רשימה מפורטת לשלוח לתלמידי חכמים וגם פירט הסכום כמה למי.

לאחר פטירתו של הגה"ק מבאבוב זצ"ל את משמשו שילך להבית דואר ושלח הסכום לארץ ישראל. אחר כמה שבועות שאל הגה"ק מוהר"ש למשמשו אם קיים שליחותו, והלה השיבו שמיד קיים בקשתו וחלילה לו מלמעול בשליחותו, והביא לו רשימה מהבית דואר, כאשר ראה הרשימה הראה לו הגה"ק מוהר"ש שטעה והחליף שני אנשים ושלה המגיע לא להשני.

וסיפר לו הגה"ק מוהר"ש שהגה"ק מוה"ר אר"י בא אליו ואמר לו שטעה בהרשימה ושיתקן את המעות. ואמר מוהר"ש שלכתוב לאותו ת"ח שקיבל יותר שיחזיר להשני לא נכון ע"כ הוציא הוא מכיסו ושלח להת"ח שקיבל פחות כמה שמגיע לו ע"פ הרשימה.

הגה"ק רבי אריה לייב בלייך זצ"ל נולד לאביו רבי אלחנן אשכנזי מרוסיה המתייחס בא"ב להגה"ק החכם צבי ז"ע. כשברח לגליציה מחמת גזירת הקנטוניסטים הסב את שם משפחתו מ-אשכנזי ל-בלייך.

הרב הגאון הצדיק המפורסם קדוש יאמר לו ר' אר"י לייב זצ"ל היה אבדק"ק וואליע-מיכאווע (שליד דינוב). ואח"כ כיהן בעיר לאבאווא (הסמוכה לצאנז), ולעת זקנותו כיהן ברבנות באוסטיצע (הסמוכה לקרקא), כשבנו הגה"צ רבי צבי אלימלך זצ"ל ממלא מקומו בעיר לאבאווא.

ביום ג' סיון שנת תרמ"ד איתקטר לעלמא דקשוט. ונטמן בבית החיים שבקרקא סמוך ונראה לציון של ה"מאור ושמש".

וסיפר נכדו הגה"ח רבי חיים ברוך פינק זצ"ל: ושמעתי מש"ב נכדת זקני, שזקיני אמר לפני פטירתו שכסף אינו משאיר (כי לא לן אצלו פרוטה הכל נתן לעניים) רק זאת הוא מבטיח שאם יבאו להתפלל על קברו ישתדל עבורם. וכן שמעתי מש"ב הרה"ח ר' משה דוד מנדלבוים זצ"ל שלפני המלחמה היה אחד ממשפחתו שהיה צריך ישועה ונסע להתפלל שם והיה לו ישועה, ומפורסם אצל חסידי באבוב שהרבה נושעו על ידי ברכתיו עכ"ד. זכותו יגן עלינו אמן.

התגלה בחלום להרה"ק מהר"ש מבאבוב

כל ימיו היה מיצר ודואג על גלות השכינה, ואדיר היה חפצו לעלות לאר"י לחונן עפרה. גם נסע לקבץ כספים להחזקת יושבי ארץ ישראל והיה חוסך משכירתו הדלה שיהיה לו איזה מקור פרנסה בארץ ישראל ויוכל לעבוד עבודת השם באין מפריע. ברם בני ביתו לא הסכימו עם תכניותיו וגם מפאת חולשתו לא עלתה בידו להפיק משאלת לבו ונשאר בחו"ל.

בראותו שנמנע ממנו לעלות לארץ הקודש נסע לידידו כ"ק האדמו"ר מוהר"ש [הראשון] מבאבוב ז"ע ומסר לו הכספים שקבץ, באמרו, היות וכספים הללו קבץ להוצאת הדרך ולמחיה בתוככי ירושלים על כן אינו רוצה להשתמש בהם בחו"ל,

בן צוער - תורה מתוך צער

תורה. הוא פנה אל עבר בית המדרש והחל ללמוד במרץ רב ובעיון גדול. את כל כוחותיו העצומים שהשקיע עד כה בעסקיו המסועפים, היה משקיע בתורה ובעיונה. חיש מהר נתגלה כבעל כשרון ועשה חיל בלימודו, עלה ונתעלה עד שנחשב בין טובי הלומדים. כחלוף כמה שנים כבר יצא שמו כמי שכוחו גדול גם באסוקי שמעתא אליבא דהלכתא ובהוראת דבר ה' זו הלכה והוא נתקבל להיות מורה הוראה בקהילת קובנא. גם את בניו הוליך עמו לבית המדרש עד שיצא שמעם כגדולים בתורה.

בגו, רבי יוסף, זכה להכנס אל הקודש פנימה ונעשה חתנו של רבי חיים מוולוז'ין. יצוין כי רבי חיים מוולוז'ין עוד הספיק לראות דור רביעי במשפחה זו, את הגאון רבי יוסף דוב סולובייציק זצ"ל, בעל 'בית הלוי', שבהיותו ילד צעיר כבר הראה את כוחו הגדול בתורה בפני זקנו מוולוז'ין.

כעבור כמה שנים אמר רבי חיים מוולוז'ין: עכשיו אני מבין את פשר נפילתו הכלכלית של רבי משה, דבר שהיינו מתחבטים בו עידן ועידנים. כפי הנראה רצו ליתן לו משמים שושלת מפוארת של תלמידי חכמים, כשכר גדול של הצדקה שפיזר, אלא שמבית עשירים לא יתכן שתצא שושלת כזו, לפיכך נטלו ממנו את העשירות, כדי שילמד תורה מתוך הדחק, ורק כך היו יכולים לזכות אותו בדורות של תלמידי חכמים מופלגים (אבי הישיבות) עמוד 169).

על הפסוק (במדבר א ח): 'לִישְׁכֶּר נִתְנָאֵל בֶּן צוּעֵר', פותח רבינו האור החיים הקדוש ומסביר, שהקדימו את שבט יששכר "לצד היותו בן תורה", ולאחר מכן הוא מסביר שבשמו של נשיא שבט יששכר מרומז אופן קניית התורה: אמצעות קניינה - 'בן צוער' שאין התורה נקנית אלא על ידי יסורין, כך היא דרכה של תורה (גיטין נז). אדם כי ימות באהל, ומסיים רבינו, שאכן נתנאל בן צוער זכה להיות נשיא שבט יששכר מפני זה שקנה את התורה מתוך צער: כי לצד המפעל הרשום בשמו שהיה בו זכה להיות נשיא לבני יששכר יודעי בינה לעתים. (מתוך שיעורי הגה"ח רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בזמנו של הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, אשר בימים אלו מציינים מעל מאתיים שנה לפטירתו ביום י"ד סיון תקפ"א, חי יהודי בשם ר' משה סולובייציק. ר' משה היה עשיר גדול, הוא התעסק במסחר של עצים לבנייה, לנגרות ולהסקה. בבעלותו היו יערות עד, משם היה קוצץ את העצים אותם היו מוכר ומייצא למדינות רבות. ר' משה היה ידוע בעשירותו המופלגת, ועוד יותר מכך היה ידוע כגומל חסדים טובים, כאיש צדקה וחסד, כי ידו הנדיבה הייתה פתוחה לעזור ולסייע לכל דל ולכל נצרך. ר' משה היה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ותמך בלומדי תורה וברבנים. ויהי היום, ר' משה פשט את הרגל וכל עושרו הגדול הלך לפתע לטמיון. כמה החלטות עסקיות שגויות שקיבל ר' משה הביאו אותו לצאת נקי מנכסיו, והוא נשאר ללא רכוש. מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. והדבר היה לפלא גדול ולשיחת היום. הרי כולם הכירו בצדקתו וביושר לבבו, בנדיבותו הרבה ובמעשי צדקותיו המרובים, והנה אסון שכזה, טרגדיה גדולה בה הוא מאבד את כל רכשו.

בפקודת רבי חיים מוולוז'ין הושיבו בית דין מיוחד על מנת לבדוק את כל עסקיו של ר' משה בכדי לחפש ולמצוא את הסיבה לנפילתו הפתאומית. הרבנים הדיינים בדקו את כל עסקיו המסועפים של ר' משה, עברו על כל ספרי החשבונות, וניסו למצוא את הסיבה האמיתית לקריסת העסקים. לאחר בירורים מדוקדקים הגיעו הדיינים לכלל מסקנה ברורה שלא היה שום דופי בניהול העניינים.

הסברא היחידה שהעלו על סיבת הירידה מנכסיו של ר' משה הייתה 'חטא' אחד שנכשל בו, מה שעבר על דברי חכמים שתקנו באושא 'המבזבו אל יבזבו יותר מחומש' ואילו ר' משה חילק מכספו ביד נדיבה ופיזר ממונו לכל פושט יד ולכל גזק ונצרך. רבי חיים שמע את המסקנה הזו ודחה אותה לחלוטין, באומרו כי לא יתכן שעל דבר זה נענש ר' משה בעונש חמור כזה. האם על נתינת צדקה ייענש אדם ויפסיד את כל רכשו?!

בתוך כך, הואיל ורבי משה יצא נקי מנכסיו ונשאר פנוי מעסקיו, הוא קיבל החלטה איתנה להקדיש את זמנו ללימוד

עכשיו אני מבין את פשר נפילתו הכלכלית של רבי משה, דבר שהיינו מתחבטים בו עידן ועידנים. כפי הנראה רצו ליתן לו משמים שושלת מפוארת של תלמידי חכמים, כשכר גדול של הצדקה שפיזר, אלא שמבית עשירים לא יתכן שתצא שושלת כזו, לפיכך נטלו ממנו את העשירות, כדי שילמד תורה מתוך הדחק, ורק כך היו יכולים לזכות אותו בתלמידי חכמים מופלגים

הדש בממלכת התורה

דבר בעתו

תיקון ליל שבועות

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
תיקון ליל שבועות מוגה מדויק ומסודר ע"פ נוסח השל"ה, עם הכוונות המדויקות.

דבר בעתו

אוצר הארז"ל תיקון ליל שבועות

מהדורת 'שראן' מכון 'אור לישרים' – נהריה, בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
כתיב הארז"ל, מנהגים, וכוונות הדש"ש על המועדים.

דבר בעתו

'אשכול הכופר' המבואר

על מגילת רות מהדורת 'קקן טללי ברכה' מכון 'אור לישרים' – נהריה, בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
פירושו של החכם הקדמות רבי אברהם סבע זצ"ל, על 'מגילת רות', והוא מבואר בכיבוד נכון, עם הוספות ומילואים.

דבר בעתו

סידור לשבועות

נוסח ספרד – כריכה קשה/רכה בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר' סידור לחג השבועות מסודר כל תפילה במקומה, ללא צורך לדפדף, בעיצוב נוח ומאיד עיניים, עם ביאורי מילים.

דבר בעתו

אוצר המגילה רות

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
המגילות עם כל המפרשים, ערוכים מחדש ומוגהים בהגהה מזוקקת, בעימוד נאה סביב המגילה, עם מדורים נלווים.

דבר בעתו

משנת המועדים שבועות

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'
בו נאספו כל עניני המועד בתלמוד ואגדה, הלכה קבלה וחסידות, לכרך אחד, למען יוכל כל אדם ללמוד כל עניני המועד, ויהיו הדברים תחת ידו, ללמוד הלכות חג בחג, מידי מועד במועדו.

אומנות הענווה

טעמים של 'לעתיד לבוא'

בת עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות, וצריך לבארה. שר הענווה הרה"ק רבי **אברהם דוב זיע"א מאאוריטש** סולל באומנות אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאין, כאשר לא די שהיא עוקרת את השלימזליות והענווה הפסולה, אלא אדרבה, הענווה נתעלית להיותה מזרז ראשון במעלה להתחדשות, שמחה ואור בהיר בעבודת הבורא "**ויוסיפו ענווים בה' שמחה**" מהדורת פאר | אגרות וליקוטים נבחרים | ביאורי החסידות | ציוני החסידות | פרקי תולדות מורחבים ומאירים | שער המפתחות

בת עין המבואר
מהדורה חדשה ללא ביאור
פורמט גדול | פורמט קטן

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

מלון ירוזן וזוזשם נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אבניצרא שליט"א

מִי־הָרְאָה חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאִזְרֵייתָא יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

הכנה למתן תורה

השעה שבו מרגיש הוא קרבת ה', ויש לכל ישראל זמנים בהתגלות. והעבודה בשעה זו היא כמו שאמר החידושי הרי"ם ע"ה על הפסוק (תהלים לב ו) 'על זאת יתפלל אליך כל חסיד לעת מצוא', כי כשזוכים לאיזה התגלות צריכים לראות שיהיה נקבע בלב היטב להיות דבר של קיימא, וזה הכוונה 'ביום טובה היה בטוב', שיהיה כל מציאות הוייתו כלול בטוב המתגלה באותו יום, ואם הוא שקוע בטוב ואינו מסיח דעת ממנה אזי מתקיים בהוייתו יהא, שנשאר הדבר להיות בר קיימא.

שעה של הארה מכח הקול ממתן תורה שלא פוסק בכל הדורות

מהיכן ישנו כח ייחודי זה בבני ישראל, שלכל אחד יש זמני התגלות עד שיכול הוא וצריך לקחת ההארות לזמנים אחרים שבהם נסותרת הקדושה, תשובתה תהיה, כי כך טבע הקב"ה בנשמות ישראל עם קרובו מעת מתן תורתנו הקדושה שהיו בו כל ישראל שבכל הדורות 'את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה' (דברים כט יד), שכל נשמות שעתידין להיות אף הן עמדו לפני הר סיני.

וכח מעמד זה אינו נפסק לרגע שכך נאמר (דברים ה יט) 'קול גדול ולא יסף' ומתרגם אונקלוס 'לא פסק', וכמו שאמרו צדיקים הכוונה שקול זה של מתן תורה מתלווה והולך בכל זמן ועת, והוא אותו הבת קול הנשמעת בכל יום מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (אבות פ"ו מ"ב), והיא הבת קול האומרת שובו בנים שובבים, ומכניסה בכל אחד הרהורי תשובה בכל יום ויום. שכל התעוררות שיש לו לאדם לתשובה היא מכח הבת קול היוצאת בכל יום מהר חורב, שהיא המשך אותו הקול דמתן תורה שאינו פוסק לעולם.

אמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"ג) 'אין לך אדם שאין לו שעה' ופירש השפת אמת (ויצא תרנג"ג ד"ה סולם) שלכל אחד יש את

לכל אדם יש עת מצוא ושעה של הארה בכל אחד מישאל יש זמנים שמאירים לו יותר או אפילו רגעים מסוימים, שכך

מִלְתָּא דְפְלִיאָה

היוצא לדרך משתנים פניו והיושב בביתו נשאר בצורתו

וּבְנִסְעֵי הַמְּשָׁכָן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבְחֻנַּת הַמְּשָׁכָן יִקְיֵמוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם (א נא). יש לפרש זאת בדרך דרש על פי דברי הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה, ויש שהביאו מאמר זה בשם החוזה מלובלין ע"ה, דהנה, שתי פעמים הוזכר 'אשרי' בספר התהלים על סדר אותיות האל"ף ב"ת, האחד 'אשרי יושבי ביתך' (פד ה) שתיקנו לאמרו בתפילה יחד עם פרק 'תהילה לדוד' (פרק קמה) המסודר לפי אל"ף ב"ת, והשני 'אשרי תמימי דרך' (קיט א). אך בעוד 'אשרי יושבי ביתך' נאמר בסדר א' ב' בחד אפא, כלומר, פעם אחת בכל אות, השני - 'אשרי תמימי דרך', נאמר בתמימי אפיין, מדוע.

כי 'אשרי יושבי ביתך' משבח את היושב בביתו שנשארים פניו כפי שהיה עד עתה, אך 'תמימי דרך' - הנזקק לצאת לדרך, משתנה צורתו ותארו לשמונה פנים, שאינו יכול להישאר בתומו ובצדקותו כפי שהיה עד עתה. וכמו שאמרו משמו של החוזה מלובלין ע"ה בפסוק (להלן ט יג) 'והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה' מפני מה איש זה טהור הוא, משום 'ובדרך לא היה' ולכך לא הפסיד את קנייניו הרוחניים אשר נאבדים חלילה כאשר יוצא לדרך וחלילה אינו שומר את עיניו.

ולכן ב'אשרי יושבי ביתך' אומרים בסוף הפרק 'תהילת ה' ידבר פי', ואילו בסוף פרק 'אשרי תמימי דרך' נאמר 'תעיתי כשה אובד', שהרוצה לשמור נכסיו וקנייניו הרוחניים, ימנע עצמו עד כמה שיכול מלהסתובב בדרך, שלא ימצא עצמו חלילה בבחינת 'תעיתי כשה אובד'. ואף היוצא לדרך ישמור עיניו לבו ומוחו שיישמרו בטוהרתם, ואז יאמר עליו 'אשרי תמימי דרך' - ההולכים בתורת ה', כי אשרי ואשרי חלקו של האדם שכאשר אין לו ברירה ונצרך ללכת בעיר ובשווקים, עם זאת הולך בתורת ה' וכפי ציווי התורה - 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' (להלן טו לו), ומוחו תפוס בתורת ה'.

זהו הנאמר בכתוב בנסוע המשכן יורידו אותו הלוויים ובחנות המשכן יקימו אותו הלוויים לרמוז לנו כי בנסוע המשכן אף אם הוא בדרגת קדושה בבחינת משכן שזכה לעשות מעון ומשכן לשכינה הקדושה בתוכו, אך אם הוא בנסוע שאינו ספון בד' אמות של הלכה אלא נוסע מהכא להתם, אזי יורידו אותו, כלומר, עלול הוא לבוא לידי ירידה ח"ו. אך בחנות המשכן כשאדם נמנע ככל האפשר מלשוטט בחוצות ושומר עיניו יקימו אותו הלוויים תקומה ועלייה תהיה לו ואשרי חלקו בזה ובבא.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

זהירות שלא לטפס בעבודת ה' למעלה ממדרגתו

להתעלות למעלה ממדרגתם בבת אחת שלא בהדרגה, והיה בזה שינוי סדרי העולם שהאירו להם אורות מופלגים שלא לפי הכנתם, ואפילו שהיו ממש בדיוטא התחתונה והיו ערומים מן המצוות זכו להגיע למדרגות עליונות עד שראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים, מכל מקום ירדו אחר כך ממעלתם, והיו צריכים לעמול במשך מ"ט ימי הספירה לחזור ולהגיע למדרגה זו בכוח מעשיהם.

מצות הגבלה כהכנה למתן תורה

ובדרך זו היתה ההכנה למתן תורה, שהצטוו בני ישראל להגביל עצמם לבלתי יתקרבו לפנים ממחיצתם, וזהו שנאמר להם (שמות י"ב) 'השמרו לכם עלות בהר', שתהיה העליה בהר ה' קימעא קימעא ולא בדרך דילוג וקפיצה, וכמו שהצטוו מיד אחרי מתן תורה 'ולא תעלה במעלות על מזבחי' (שם כ"ג), וגם 'סיני' בגימטריא 'סלם', לרמז שתהיה עבודת ה' כעליה בסולם מדרגה אחרי מדרגה, בבחינת 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה' (בראשית כ"ב), ולא ידלג בבת אחת לראש המדרגות, אלא יקבע סולם על הארץ ויעלה מדרגה אחרי מדרגה עד שיגיע השמימה.

בפסוק זה נרמז אזהרה לעובד ה'

היה הרה"ק החתם סופר ע"ה מבאר, כי פסוק זה בא לרמז לכל הבא בשערי עבודת ה' ועז חפצו להתעלות בעילוי אחר עילוי בעבודתו את בוראו, עליו לדעת דברי התורה ולא יבוא לראות כבלע את הקודש שלא יבואו לבלוע הקדושה בפעם אחת שלא בהדרגה, כי על ידי זה ח"ו ומתו כמו שאמרו חז"ל (ברכות מג:): פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. אלא על האדם מוטל להכיר את מקומו ודרגתו וכשיתקן וישלים דרגתו יוכל להעפיל לדרגה גבוהה הימנה, וכך כתב בחובות הלבבות (שער אהבת ה' פ"ז), צריך להיזהר לקנות מידות טובות לאט ובמתנינות, כדי שיתרגל להתנהג בהם, ויזהר שלא להרבות בעבודתו יותר מיכולתו כדי שלא יאבד מה שכבר יש לו, כי ריבוי השמן בנר הוא סיבה להיחלשות האור.

פסח ודם מילה, ובצאתם ממצרים כשבאו למרה נתן להם שבת וכיבוד אב ואם ודינים, ובמעמד הר סיני ציוה להם עשרת הדברות, עד שבערבות מואב השלים לצוות להם את כל התורה.

מביא רבינו בחיי משל להבנת הדברים, משל לאדם היושב זמן רב בחושך, ואם יצא פתאום ויסתכל בשמש יחשכו עיניו ותסתכן ראייתו, ולכן צריך שיסתכל באור מעט מעט עד שיתרגל בכך. וכשם שיקרה זה באור השמש, הוא הדין והוא הטעם בעצמו באור השכל, כי הדברים השכליים בדמיון הדברים הטבעיים, כי יקרה לשכל כמקרה החושים, וכוחות הנפש הלא הם קשורים עם כוחות הגוף. לכן מצינו בענין השגתו יתברך שיצטרך האדם לחנך שכלו מעט מעט, ובזה תהיה השגתו עולה ומתרחבת והולכת, כענין אור השחר שמתחיל לזרוח מעט אור ואחר כך הולך ומרחיב. ומי שעושה מעשיו במחשך ולא זרח עליו אור התורה, אסור לו לקפוץ בפעם אחת, אלא מעט מעט ירגיל עצמו להיטיב מעשיו, כדי שלא יכביד עליו עול התורה שמא תקוץ בו נפשו.

משל שתהיה העבודה בהדרגה

צא ולמד גם מה שכתב בספר עקידת יצחק (שער צ"ב) שאין נדרש מהאדם להגיע בבת אחת אל השלימות, אלא מעט מעט יעלה עד לראש המדרגות, והמשיל משל למלך שציוה על עבדו לטפס לראש מגדל גבוה, והיה המגדל סגור מכל עבריו ואין דרך לטפס לראשו, התיירא העבד כיצד יעלה בידו להגיע לראש המגדל הגבוה, אמר לו חכם אחד, בודאי אין ביכולת בן אדם להגיע בבת אחת לראש המגדל, אבל העצה לכך היא לעלות ולטפס מעט מעט, ויעשה לו סולמות שיקרבוהו בדרך אל הגג, וכך יוסיף ויטפס עד שיצליח להגיע לראש המגדל. כן הוא גם בעבודת ה' בודאי שאי אפשר לשום אדם להגיע בבת אחת אל השלימות בעבודת ה', והדרך הנכונה היא להתחיל כפי יכולתו ולהוסיף להתעלות מעט מעט עד שיגיע אל השלימות.

יציאת מצרים שלא בהדרגה

ואף שביציאת מצרים זכו בני ישראל

וזאת עשו להם וחייו ולא ימתו בגשתם את קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמנו אותם איש איש על עבדתו ואל משאו. ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו (ד י"ט-כ). כלל גדול מובא בספרים לכל הבא בשערי עבודת ה', שכאשר רוצה להתקרב אל הקדושה הן בענייני סור מרע והן בענייני עשה טוב, צריך להיזהר בזהירות יתירה שלא יבחר לעצמו דרך גבוהה ומדרגות עליונות שלמעלה מהשגותיו וכוחותיו, בין אם הם בגשמיות ובין אם הם ברוחניות, כי המטפס ועולה בלי הדרגה בפסיעה גסה ובפעם אחת, לא די שלא יעלה בידו להחזיק במעלות ומדרגות מופרזות אלו שאינם תואמות לפי מצבו ומעמדו, אלא אף גם זאת עלול ליפול ולרדת אף ממדרגתו אשר כבר עומד בה עתה. וכל זה הוא מעצת היצר הרע להכשיל את האדם, ולכן צריך להיזהר מאוד ולעלות בהדרגה מחיל אל חיל עד שיגיע למדרגה רמה וגבוהה ותתקיים בידו.

התקרבות משה רבינו היתה בהדרגה

בדרך זו פירש רבינו בחיי (שמות ג"א) את ענין מחזה הסנה שהתגלה למשה רבינו, שבתחילת דרכו כנבואה רצה הקב"ה לחנכו מעט מעט, ולהעלותו ממדרגה למדרגה עד שיתחזק שכלו, לכן בתחילה נראה היה לו כאילו אש גשמית בוערת בסנה, ולכן ביקש להתקרב ולבדוק במה השתנו אש וסנה זו משאר מיני אש וסנה אחרים, שכן אם היה יודע שזה מראה רוחני היה נמנע מהתקרב להסתכל בו. אחרי שהתחיל להתבונן באש התחזק שכלו והבחין שמלאך ה' מתגלה בתוך הסנה. ועוד הוסיף להתבונן עד שהתעלה יותר וראה במראה הנבואה את כבוד השכינה, וכך הגביהו מעט מעט והרגילו בהשגות אלוקיות, עד שיהיה בכוחו לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

גם בני ישראל קבלו את מצוות התורה מעט מעט

כן כשבא הקב"ה לתת תורה לעם ישראל, לא הכביד עליהם בפתע פתאום עול תרי"ג מצוות, אלא מתחילה במצרים כשהיו ערומים מן המצוות נתן להם דם

חיי הצדיקים בעולם הזה למען הבנים והתלמידים

כי זכות הוא לה להשפיע מאורה לזולתה, ע"כ דברי קדשו.

וכך מסופר על היהודי הקדוש ע"ה שחלה בעת שהותו בצל רבו הרה"ק החוזה מלובלין ע"ה, כשהזכירו בנו רבי יהושע אשר מפוריסוב ע"ה לפני החוזה ע"ה שיעתיר בעבור אביו, אמר לו הרה"ק: לפעמים כשרואים בשמים על אדם מישראל שכבר גמר כל עבודתו שהיה לו לעבוד בעולם הזה, וכבר תיקן כל מה שהיה מוטל עליו לתקן בחלק שורש נשמתו, אם כן מוכרח להסתלק מהעולם. אך מאחר שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים (יבמות סד. חולין ס:) ולעבודתם, שולח אליו אנשים שיסעו אצלו ויסתופפו בצילו לדרוש ממנו את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון, ובזה יהיה לו עבודה מחדש בעולם הזה שהיא לתקן נשמות בני ישראל ולהדריכם בדרך הישר והרצוי לפני ה' יתברך, ובזה יוכל להיות שיסאר עוד בעולם.

הסתלקות בני אהרן מתוך דביקות עצומה עד שכלתה נפשם

והנה ממשיך החתם סופר ע"ה (תורת משה שם) לבאר שגם קדושי עליון אלו נדב ואביהוא, שהם 'מיועדיו של מקום', נתקרבו הרבה בעבודתם בדביקות עצומה בקדושה ובטהרה ובסילודין כשרפים ומלאכים וזכו להתפשטות הגשמיות, עד היותם בטלים ממציות ולהסתלקות נשמתם מחמת רוב כיסופין והשתוקקות ואהבת השם אשר בערה בהם, ולכך נאמר בהם (ויקרא טז א) 'בקרבתם לפני ה' וימותו'. והנה בספריהם של צדיקים ובכתביהם הרבו לבאר זאת, כשעיקר יסודם מדברים הנשגבים שכתב האור החיים הקדוש ע"ה בפירושו פסוק זה: שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש ובזה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים וכו'. והוא אומרו בקרבנתם לפני ה', ואומרו וימותו בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם, עכ"ל.

כדי שיהיה המשך להתגלות זו לבניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות.

הקב"ה מוסיף חיות לאדם כשמדריך את בניו ותלמידיו

והוא כעניין דברי החתם סופר ע"ה הידועים (תורת משה וירא ד"ה ונשתחוה ה-ב') שתכלית האדם אם יזכה באחריתו בעת צאת נשמתו להתקדש ולידבק באלקיו, והדיבוק נעשה ע"י המצוה בעשייתה, ואם יזכה באחריתו לעשות מצוה גדולה, כבר הפליגו חז"ל (שבת קיח.) 'יהא חלקי ממתי בדרך מצוה'. וככל שיתקדש יותר יימשך חלק הרוחני למעלה ויתקרב למקורו, ואם יזכה למות מחמת הקדושה הגדולה ההיא ויעלה כמו השלהבת המתדבקת באש הגדולה זה מיתת נשיקה, הנשמה נושקת ומתדבקת אל מקורה, ובה מת חנוך. וממשיך החתם סופר ע"ה ואומר: והנה כמה צדיקים היו זוכים למות בנשיקה בעת עסקם במצוה בקדושה גדולה, אבל לטובת בניהם ותלמידיהם המה נשארים בחיים.

הגם שאשרי האדם שחתמו ימיו מהרה נשארים הצדיקים לטובת בניהם ותלמידיהם

וכבר כתב הרמב"ם ע"ה באגרת לבנו והביאו החתם סופר ע"ה (שו"ת יו"ד הקדמה): ודע בני כי האדם המסכן בזה העולם השפל הנבזה אין לו מנוחה בו ואשריו למי שחתמו ימיו מהרה בלא טרדת נפשו, ע"כ. והקשה החתם סופר: ומעתה יפלא הלא עינינו רואות השרידים אשר ה' קורא, גם המה ינובון בשיבה, ובלי ספק כי הם השלימו נפשם בימי נעורם, ולהיכן אריכות ימים של אלו. אמור מעתה כי בודאי הם מצד עצמם כבר חתמו ימיהם, ואריכות ימים שלהם אינו לטובת עצמם, כי כבר שלמו ימיהם מצד כשרון נפשם, רק ה' יתברך מניחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם וצאצאיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טלטול וטרדה להנפש,

וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם (ג ד). הקשו המפרשים מה באה התורה ללמדנו באמרה 'ובנים לא היו להם' מה קשר יש בזה לכך שמתו.

לביאורם של דברים יש להקדים ולבאר מאמר אחר שאמרו חז"ל (שבת פח:): ואמר רבי יהושע בן לוי, כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתן של ישראל, שנאמר (שיה"ש ה ו) 'נפשי יצאה בדברו', ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתן דיבור שני היאך קיבלו, הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם. ולכאורה הדברים צריכים ביאור, האם אכן רצה הקב"ה שימותו, הרי הוריד עליהם טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם, אם כן מלכתחילה מדוע פרחו נשמתם.

ועוד קשה בדברי בני ישראל לפני משה רבינו ע"ה (שמות כ טז) 'ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות'. והקשו צדיקים הרי נשמתן יצאה בדביקות עצומה וגעלה נפשם את בשרם, אם כן מה להם לבני ישראל לחשוש 'פן נמות' וכי יש לך תענוג גדול מזה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו למות מחמת דביקות וכיסופין לה' יתברך.

במתן תורה כלתה נפשנו להידבק באור פני מלך

אולם ביארו הצדיקים, כי אכן במעמד הר סיני ראו בני ישראל את המראה הנפלא מאורו יתברך, והגיעו למעלת המלאכים כדכתיב (תהלים פב ו) 'אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם' שמדבר על עת מתן תורה (ע"ז ה.), ולא זו בלבד, אלא עוד התעלו והגיעו לדרגה גבוהה יותר ממלאכי השרת. וכשהרגישו כי נתמלא כל העולם בשמים שמביאים תענוג, ובודאי בשמים אלו הנים משורש התענוג שמילא את כל חלל העולם, וראו את המראה הגדול והבהיר של 'וירד ה' על הר סיני' (שמות יט כ) שהרכין הקב"ה שכינתו וירד על הר סיני ופתח להם כל שבעת הרקיעים וראו שהוא יחיד, מרוב תשוקה ועריבות לא יכלו לעמוד ברשפי אש שלהבתיה ופרחה נשמתן בדביקות, אך הקב"ה החייה אותם והניחם בחיים

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לנצט ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישרים
ניצוב ועימוד: שוקי קנר

איצרות ומיד ממעורבות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

האמת הנמשכת על ידי האמונה השלימה והאמונה המעשית

מאמר זה, מיוסד על יסוד הידוע פעמים אין ספור בדברי רבינו, על גודל השעשועים הנעשה לפניו יתברך בשעה שישאל מתדבקים בו, כשעוסקים בתורתו ובמצוותיו וכשדבקים באמיתו יתברך.

ובחינה זו שמתגלה אלקותו יתברך בעולם בלי שום מסתיר ומסך, על ידי התורה והמצוות, מכונה בחינת 'אמת', שיש בה שלשה אותיות, אל"ף - ראש האותיות, מ"ם - אמצע האותיות, תי"ו - סוף האותיות, היינו שעצם אלקותו יתברך מתגלה בתחוננים, על ידי הצדיקים הממשיכים ומאירים את האור האלוהי הרוחני והזך שבעולמות התחוננים שיאיר גם כן בעולם הגשמי והחומרי על ידי התורה והמצוות. ויחוד זה של בני ישראל עם מקורם ושרשם שהוא הקב"ה, הוא כבחינת בואו של בן המלך לפניו שמעורת תענוג ושעשועים גדולים.

ויש עוד דרך שעל ידה מתגלה האמת בעולם, והיא כשנפשות ישראל מתאחדים באמיתו יתברך באופן של בהירות האמונה בשלימות גמורה, על ידי שיודעים ומאמינים באחדותו ומלכותו יתברך, בהכרה שלימה בכל חלקי הנפש, שעל ידי זה נחקקת הידיעה האמיתית בקרבם ביחוד גמור, ואז זוכים לבטל כל הדינים, שה'דינים' הם 'מיצרים' המסתירים את גילוי אורו יתברך בעולמות ומגבילים אותו מלהתפשט בהרחבה ובהארה גדולה ורחבה, וממילא מובן שכשמתגלה אמיתו יתברך אין צד ומצוק כלל, כיון שהסיבה והשורש של כל הדינים אינו כאן, וממילא נמשך שפע גדול לכל העולמות.

והבחינה השניה, שאינה בדרגת שלימות כמו הדרגות הנזכרות, אך גם היא פועלת שפע זה, היא בחינת תיקון האמונה במעשה, היינו כשישראל אינם זוכים בפועל לדעת זאת בשלימות, אבל רצונם ותשוקתם לקבל ולהתדבק בה, ורצון זה הם מוציאים מהכח אל הפועל במצוות שהם ביטוי של האמונה, דהיינו בשמירת שבת קודש בשלימות ובשמירת מצוות שביעית שעניינם היחיד על פי הפשט הוא האמונה, שהיא כידוע המידה השביעית, ספירת המלכות, היינו שמכריזים במעשה זה שהקב"ה הוא אשר ברא ומחיה הכל ומולך על כולם, ואין עוד מלבדו.

ובטובו הגדול ממשיך הבורא את טובו הנזכר שהיא מידת 'אמת', גם על ידי דרגה השנייה שהיא אמונה במעשה, ועל ידה הם נעשים כלים מוכנים לקבל את שפע אור אמיתו יתברך, כיון שאמונה זאת היא כלי הבונה בנפשות ישראל מקום פנוי ומוכן להמשכת אמיתו.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

זכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת וכו' וצויתי את ברכתי וגו' (ויקרא כה כ). ויש לדקדק למה פתיב וכי תאמרו, הוי ליה למימר סתם וצויתי את ברכתי. ויש לומר, פי ידוע שכל זמן שישראל עוסקים בתורה ובמצוותיו יתברך הם ממשיכים שפע בכל העולמות כיון שעל ידי גילוי החכמה העליונה בתורה ובמצוות, שמאירה בבני ישראל מידת 'אמת' שהיא התגלות אלקותו יתברך בתוך נפשות ישראל.

ויש עוד דבר אחד עוד דרך אחד שישראל יכולים להמשיך שפע בכל העולמות, והוא על ידי אמונה, כמו שאמרו רז"ל (שמות רבה כא ח) בזכות האמונה יצאו ישראל ממצרים והכוונה כפי שיתבאר בהמשך המאמר לא רק למקום הגשמי שהוא ארץ מצרים, אלא גם לבחינה הרוחנית של מצרים שיש בכל דור ודור, והיינו הדינים הנקראים 'מיצרים' לפי שהם מצרים ומצמצמים את השפע האלוהי מרדת לתחוננים.

וגבי אברהם פתיב (בראשית טו ו) והאמן בה' ויחשבה לו צדקה. כי מתחלה לא האמינו כל כף, שאמר (שם פסוק ב) אנכי הולך עירי' אף על פי שכבר הובטח "ואעשך לגוי גדול" (בראשית יב ב), ואחר כף האמין אמונה שלמה ועל אמונה זאת נאמר והאמין בה' כדלעיל, ואיתא בזהר (פנחס רל). איהו אמת איהו - מידת המשפיע הוא אמת שהיא מקור השפע, ואיהו אמונה ומידת המקבל היא אמונה, שנעשית כלי לקבל השפע, דהיינו כשהעם - הנבראים - הממליכים את המלך - מאמינים באחדותו שרק הוא ה' אלוקים אמת, וכל דעה אחרת במציאותו של איזה כוח אחר, הוא שקר, ואז המלכות נקראת 'אמונה', ועל ידה יוצאת ה'אמת' לידי גילוי.

וצריך לדעת הטעם לזה למה נקרא כף, ולמה על ידי אמונה יכולים לגרם שפע גדול. ויש לומר על פי מה שאיתא בזהר (נשא קלא:) שערי דרישא רכיכין שערות הראש הם רכים, מכיון שהם מכוונים כנגד עולמות המשפיעים את הארת החכמה למי שראוי לכך, ושערי דדיקנא הם קשין, שהוא לאכפאי דינא שערות הזקן הם קשים, וזה מפני שהם נועדים להשפיע מזון לכל ואף למי שאינו ראוי לו, ולכן צריכים להיות קשים כדי להכניע הדינים המגבילים את ירידת השפע, והם בבחינת דין שנכלל ונמתק ברחמים, שעל ידו נמתקים הדינים, שאין הדינים נמתקים אלא בשורשם.

פרוש כי השם יתברך קדש כל השביעיות, כמו שבת ושמיטה, שתמיד על ידי המידה השביעית נכללים כל המידות הקודמות, כמו שבת שבה נכלל השפע של כל הימות השבוע והיא משפיעה לכולם, וכן בשלש עשרה תקוני דיקנא קדש תקון השביעי שהוא ואמת שהיא מידה שביעית מתוך שלש עשרה מידות הרחמים שמכונים שלש עשרה תקוני דיקנא, ובו תלוין ובו פלולין השבעה תקונים עלאין שהם מידות א-ל, רחום, וחנון, ארך אפים, ורב חסד, ואמת, ושם עקר הכפאת הדינין.

כי המדה הנזכרת לעיל שהיא מידת 'אמת', נקרא אנפהא דמלפא נהירין פני המלך מאירים, פרוש למשל פאשר המלך נהירין אנפיהו כשפניו מאירות מגודל התפשטות השמחה, ושמן וטוב לב מגודל תענוג, והרחמים גוברין, אף אם בעת השמחה בא לפניו מי שנתחבב מיתה למלך, אף מפני גדל השמחה והרחמים גדלה הרחמנות ולית דין כלל תמן מגודל הרחבת הדעת שמתרחבת

דעתו של המלך בעת שמחתו, גדלה רחמנותו שנמשכת מהרחבת הדעת, ומתפשטת רחמי המלך אף על אלו שמרדו בו וציערוהו, וּלְכֹף נִקְרָא אֲנַפְהָא נְהִירִין שהמלך מאיר פניו לעמו, וְזֶהוּ עֵקֶר כְּפִית הַדִּינִין.

וְכַל הַשְּׂמֵחָה נִגְרַם בְּבוֹא בֶן הַמֶּלֶךְ לַפְּנֵי הַמֶּלֶךְ, מְגִדֵּל הַתַּעֲנוּג וְהַשְּׂעִשׁוּעַ נִגְדֵּל לוֹ שְׂמֵחָה יִתְּרָה. וְהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרוּךְ הוּא הֵם יִשְׂרָאֵל, עַל שֵׁם הַפְּסוּק (שְׁמוֹת ד כב) 'בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל', וְהֵם הַעוֹשִׂים נַחַת רוּחַ וְשִׂמְחָה כְּמוֹ שִׁכְתוּב (ישעיה מט ג) 'יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר'. וְהִיא מִדַּת יַעֲקֹב שֶׁהוּא מֵתְדַבֵּק בְּאֵמִיתוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהוּא הַמְּכֻנָּה יִשְׂרָאֵל, וּלְכֹף נִאֲמַר (מִיכָה ז כ) 'תִּתֵּן אִמָּת לַיעֲקֹב' שֶׁמִּשְׁפִּיעַ לַיעֲקֹב עַל יְדֵי מִדַּת אִמָּת. וְרוּצָה לוֹמַר, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵתַעֲנֵג בְּמִדַּת אִמָּת שֶׁהִיא אֲנַפְהָא נְהִירִין, הַכֹּל בְּשִׁבִיל בִּיאַת יַעֲקֹב לַפְּנֵי, שֶׁהוּא הֶבֶן הַחֲבִיב.

וּלְכֹף נִקְרָא מִדַּת יַעֲקֹב נַחְלָה בְּלֵי מְצָרִים כְּלִשׁוֹן הַגַּמְרָא (שֶׁבֶת קִיח.): אִמֹר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי כֹל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשֶּׁבֶת נוֹתֵנִין לוֹ נַחְלָה בְּלֵי מְצָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נח יד) 'אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בִּמְתֵי אֶרֶץ וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ' וְגו'... כִּיעֲקֹב שִׁכְתוּב בּוֹ (בְּרַאשִׁית כח יד) 'וּפְרַצְתָּ יָמָה וְקִדְמָה וְצַפּוֹנָה וְנִגְבָּה', פְּרוּשׁ שְׂאִין שֵׁם בְּחִינַת דִּין כֶּלֶל. כִּי כָּל בְּחִינַת דִּין נִקְרָא מִצָּר, שֶׁהוּא מְגִבֵּל הַדָּבָר וּמְצַמְצָמוֹ, אֲבָל כְּאֲשֶׁר אֲנַפְהָא דְמִלְכָא נְהִירִין, אִין שֵׁם דִּין וְזֶהוּ אֲשֶׁר רַמְזוּ חַז"ל בְּאִמְרָם שֶׁבְזִכּוֹת הָאִמּוֹנָה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, כְּלוֹמַר מִהַמִּצָּרִים, וְעוֹד לְכוּ נִקְרָא הַמִּשְׁכַּת יַעֲקֹב "נַחְלָה בְּלֵי מְצָרִים".

וְהִנֵּה כְּתִיב (ישעיה כז ה) 'אוֹ יַחֲזֵק בְּמַעוֹזַי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי', וְדַרְשׁוּ רַז"ל עַל הַתּוֹרָה בְּגַמְרָא (סְנַהֲדְרִין צט): דַּרְשׁוּ עַל מִי שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה, וּבְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּמַדְבַּר קִיח.) דַּרְשׁוּ זֹאת עַל מִי שֶׁמְקִיִּים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה. וְנִרְאֶה לוֹמַר שֶׁגַּם כֵּן מוֹרָה עַל תְּקוּנַי דִּיקְנָא הַנְּזַפְרִים, שֶׁהֵם נִקְרָאִים מַעוֹזַי עַל שֵׁם כּוּחַם הַעֵז וְהַחֲזֵק, שֶׁהֵם גּוֹבְרִים עַל מִצְרֵי הַדִּינִים, וְהֵינּוּ כִּינּוּיִים 'עֲזִים' וְקִשְׁיִם לְאֲכַפְּאָה דִּינִין. וְזֶהוּ שְׂאִמְרוּ בְּזֶה (תְּרוּמָה קעז): הַאִי מֵאֵן דְּחָלֵם דְּאֲחִיד בְּדִיקְנָא מִי שְׁחוּלֵם שְׁאוּחַז בְּזִקֵּן, סִימָן הוּא שְׁמֵרָאִים לוֹ שְׁלוֹם מִשְׁמִים, וְכו', מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֲחִיד בְּמִדּוֹת תְּקוּנַי דִּיקְנָא שֶׁהֵם כְּפִיּוֹן דִּינִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא נֶאֱחַז בְּשִׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה מִידוֹת הַרְחָמִים (לְלַכַּת בְּדַרְכֵי ה' וּבְמִידוֹתָיו, עַל דֶּרֶךְ מֵהוּא רְחוּם אִף אֶתָּה רְחוּם - (שֶׁבֶת קלג:)), שֶׁהֵם כּוֹפִים הַדִּינִים, וְלִכֵּן אֲחִזִּין לִיהַ שְׁלָמָא, רוּצָה לוֹמַר הֶרְאוּהוּ מִן הַשְּׂמִים שְׁלוֹם כְּלוֹמַר שֶׁגַּרְם וְעֵשָׂה שְׁלוֹם לַמַּעֲלָה, וְשְׁלוֹם הוּא כִּינּוּי לִיחוד בֵּין הַמִּידוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, פְּרוּשׁ שֶׁהוּא הַכְּפָאָה הַדִּינִין מִפְּנֵי גְדֵל הַיִּחוד שֶׁגַּרְם מִכַּח מִדּוֹת הַנְּזַפְרִים שֶׁהֵם שֶׁבַעַת

הַתִּיקוּנִים הַנִּכְלָלִים בְּתִיקוּן שְׁבִיעֵי שְׁהוּא 'וְאִמָּת', וְהַהִמְשָׁכָה לַמְטָה עַל יְדֵי הָאִמּוֹנָה, נִמְשַׁלַּת לְאַחִיזָה בְּדִיקְנָא.

הַכְּלָל הָעוֹלָה מִכָּל הַנְּזַפְרִי, שְׁעֵקֶר הַכְּפָאָה הַדִּינִין הוּא תְּקוּן וְאִמָּת כְּנִזְכָּר. רַק מִי יִכּוֹל לְגַרֵם כָּל הַנְּזַפְרִי עַל יְדֵי תְּקוּן הַנְּזַפְרִי, מִי שֶׁהוּא מְאָמִין בְּאִמּוֹנָה שְׁלָמָה שֶׁהוּא כֵּן שֶׁעַל יְדֵי תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ גָּדוֹל וְשִׂעִשׁוּעִים לַמְטָה, וְשֶׁעַל יְדֵיהֶם יִכּוֹל לַפְּעוֹל פְּעוּלוֹת נִשְׁגָבוֹת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים עַד שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ וְלַהֲפֹךְ הַדִּין לְרַחֲמִים, וְעַל יְדֵי אִמּוֹנָה נִתְּלַבֵּשׁ בְּתוֹכּוֹ הָאִמָּת שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה 'לְבוּשׁ לְאִמָּת', שֶׁעַל יְדֵי הָאִמּוֹנָה הוּא בֹא לְיַדֵּי גִילּוּי בְּכוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַמְּקַבְּלִים עוֹז וְתַעֲצוּמוֹת לִידְבֵּק בְּדֶרֶךְ אִמָּת בְּפוּעַל וּבִמְעֵשָׂה וּנְמַצָּא שֶׁהָאִמָּת שׁוֹרָה עַל אָדָם זֶה, וְגוֹרֵם פְּעֻלָּתוֹ כְּנִזְכָּר לְעֵיל שֶׁפְּעוּלָתָהּ שֶׁל מִדַּת 'וְאִמָּת' הִיא לְבַטֵּל כָּל הַמִּיצָרִים כְּלִפִּי אוֹתוֹ אָדָם הַמְאָמִין בְּאִמּוֹנָה שְׁלִימָה, נִמְצָא כִּי הָאִמּוֹנָה נַעֲשֶׂה כְּלֵי קְבוּל לְמִדַּת אִמָּת שֶׁהָאִמָּת נִמְשָׁךְ לְנֶפֶשׁ הַמְאָמִין וּמִתְקַבֵּל בּוֹ בְּהַתִּישׁבוֹת וּבִקְבָע, עַל יְדֵי הָאִמּוֹנָה. וְזֶהוּ שְׂאִמְרָא אִיהוּ אִמָּת וְאִיהִי אִמּוֹנָה, וְהוּא נִקְרָא ז' מִיַּד הָאִמָּת גַּם הוּא נֶחֱשֵׁב לְבַחֲחִינַת שְׁבִיעֵי כְּמוֹ הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא שְׁבִיעֵית כִּיּוֹן שֶׁנִּכְלָל בָּהּ, שֶׁהוּא תְּקוּן הַשְּׁבִיעֵי כִּינּוּעַ, וְשִׁנְיָהֶם שְׁוִים בְּמִדָּתָם שֶׁשְׁנֵיהֶם בְּבַחֲחִינַת שְׁבִיעֵי וְאִז הֵם מִתְכַלְלִים יַחְדוֹ, וְאִז הוּא יַחְדוֹ גְּמוּר.

וְזֶהוּ מִי שֵׁיט לוֹ אִמּוֹנָה שְׁלָמָה כְּנִזְכָּר שֶׁהוּא זוֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּתוֹךְ נִפְשׁוֹ אֶת מִיַּד אִמָּת, כִּיּוֹן שֶׁהוּא עֲצָמוֹ בְּאִמּוֹנָתוֹ נַעֲשֶׂה כְּלֵי לְמִידָה זֹאת. אֶךְ גַּם מִי שְׂאִינוֹ כָּל כֹּף שְׁלֵם בְּאִמּוֹנָה, רַק שֶׁהוּא רוּצָה וּמִשְׁתוֹקֵק לִידְבֵּק בָּהּ, וּמְכוּחַ זֶה רִגִּיל תְּמִיד לְתִיקוּן מִדַּת הָאִמּוֹנָה הַנְּזַפְרִי, כְּמוֹ בְּשִׁמְרִית שְׁבֶת וְשְׁבִיעֵית שְׁתוּכָן עֵינֵינָם לְהַעֲיֵד עַל בְּרִיאַת הָעוֹלָם עַל יְדֵי יוֹצֵר כָּל, וְהֵינּוּ כִי שֶׁבֶת וְשְׁבִיעֵית הֵם כְּנֶגֶד מִידָה הַשְּׁבִיעֵית שֶׁהִיא מַלְכוּת שׁוֹרֵשׁ עוֹלָם הָעִשְׂיָה, וְעַל יְדֵי שְׁבִיתָתָם מַעֲיֵד שֶׁהִכֵּל בְּיַד הַקֶּבֶה, יִכּוֹל הוּא גַּם כֵּן לְהַמְשִׁיךְ מִדַּת אִמָּת אֶל הָאִמּוֹנָה.

וְזֶהוּ וְכִי תֵאֲמָרוּ וְגו' הַנֶּאֱמַר אֲצֵל פְּרִשְׁתָּ שְׁבִיעֵית, רוּצָה לוֹמַר אֲפִלוֹ שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְּמִדַּת אִמּוֹנָה שְׁלָמָה וּבְטָחוֹן, שֶׁהִרִי תֵאֲמָרוּ 'מֵה נֶאֱכַל', וּבְזֶה יִרְאֶה שְׂאִין אִמּוֹנָתְכֶם שְׁלִימָה בֵּה' שִׁיִּסְפִּיק לָכֶם כָּל צְרִיכְכֶם, עִם כָּל זֶה בְּהִיּוֹתְכֶם מְשֻׁמְרִים שְׁבִיעֵית, שֶׁהִיא מִדַּת הָאִמּוֹנָה וּבְזֶה אִתֶּם עוֹשִׂים כְּלֵי לְמִידַת אִמָּת שֶׁתִּמְשָׁךְ אֵלֵיכֶם, תוֹכְלוּ לְגַרֵם שְׁפַע, [וְזֶהוּ] וְצוּיָתִי אֶת בְּרַכְתִּי וְגו'.

אֶךְ מִפְּנֵי שְׂאִינָה הָאִמּוֹנָה הָאֲמִיתִית, אִיִּצְטְרִיף לְצוּוֹת אֶת בְּרַכְתִּי כְּבִיכּוֹל שֶׁהוּצָרַךְ לְחַדֵּשׁ הַשְּׁפַע, וְלֹא מֵאֲלִיָּה

שֶׁהַקֶּבֶה הוּא הַמְּמַשִּׁיךְ אֶת הַשְּׁפַע לַמְטָה, וְלֹא כְּבַדְרָגָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁבָּהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁיגִים אֶת הָאִמּוֹנָה בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמֵתְאַחֲדִים עִימוֹ בִּיחוד גְּמוּר דְּבָקִים בְּשׁוֹרֵשׁ הַשְּׁפַע עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיכוֹ לַמְטָה, מֵה שְׂאִין כֵּן אִם תִּהְיֶה מְאָמִינִים בְּשִׁלְמוֹת יְבוֹא הַשְּׁפַע מֵאֲלִיו.

וְשִׁמְעֵתִי עַל פִּי מֵה שֶׁנֶּאֱמַר לְעֵיל, שְׂזָהוּ גַם כֵּן כְּפִינַת אִמָּת, שֶׁהוּא יַחְדוֹ הוּי"ה וְאֲדָנִי"י כְּמוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י הַק' עַל דְּרָךְ מְשָׁל מֵה שְׂאִמְרוּ רַז"ל (בְּרַכּוֹת נג:): לְגוּלִיִּירִין הַמְתַּגְרִין בְּמַלְחָמָה וְגוֹבְרִין נוֹצְחִין רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר גְּדוֹל הָעוֹנָה אִמֵּן יוֹתֵר מִן הַמְּבַרֵּךְ, אִמֵּן לִי רַבִּי נְהוֹרָאִי הַשְּׁמַיִם כֵּן הוּא, תַּדַּע שֶׁהִרִי גוּלִיִּירִין יוֹרְדִין וּמִתְגַּרִּין [בְּמַלְחָמָה] וּגְבוּרִים יוֹרְדִין וּמִנְצְחִין. כִּי הָעוֹנִים אִמֵּן עַל הַבְּרָכָה הוּא גְּמוּר קִיּוּם [הַבְּרָכָה] וְסוּף הַנְּצוּחָה. כִּי הַמְּבַרֵּךְ כְּפִינַתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע עֲלֵיוֹן בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן בְּפֶרֶט בְּבִרְכוֹת הַנְּהַיִן שֶׁבָּהֶם נִמְשָׁךְ הַשְּׁפַע לַמְטָה, וְזֶהוּ בְּחִינַת 'אִמָּת' שֶׁמֵתְדַבֵּק בְּאִמִּיתוֹ יִתְבָּרַךְ - דּוֹגְמַת הָאָדָם הַלּוֹמֵד תּוֹרָה וּמִמְשִׁיךְ שְׁפַע עַל יְדֵי דְבִיקוֹתוֹ בְּאִמִּיתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הָעוֹנָה אִמֵּן אַחֲרָיו אוֹמַר אִמָּת הַדָּבָר שֶׁמֵאִמַּת הַדַּעַת זֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ עִשְׂוֹ בְּעוֹלָם, וּמְקַבְּלוֹ לְהַמְשִׁיךְ גַּם הוּא אַחֲרָיו, נִמְצָא שֶׁהוּא מְבִיא מִדַּת אִמָּת בְּאִמּוֹנָה שֶׁהוּא עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן שֶׁהַמְּבַרֵּךְ הוּא בְּבַחֲחִינַת הַמִּשְׁפִּיעַ וְהוּא מִמְשִׁיךְ אִמּוֹנָה לְעוֹלָם לְקַבֵּל הַשְּׁפַע.

[שֶׁכֵּן נִרְאֶה בְּחוּשׁ, כְּשֶׁאֲחִיד אוֹמַר דָּבָר וְהַשׁוֹמֵעַ מְסַפֵּק בְּזֶה אִם הוּא אִמָּת אִם לֹא, וְלַעֲנִינֵינוּ שֶׁהוּא הַבְּרָכָה מִמְשִׁיךְ דָּבָר חִידוֹשׁ לְעוֹלָם, שֶׁהִרִי מִמְשִׁיךְ אֶת הָאִמָּת' מַחֲדָשׁ עַל אוֹתוֹ פֶּרֶט שֶׁמְבַרֵּךְ עֲלָיו, שְׁעַד עִשְׂוֹ הֵיוּ בּוֹ כִּסּוּיֵי הַגְּשָׁמִיּוֹת מִכַּח הַקְּלִיפָה הַמְּסַתִּירָה עַל הָאוֹר הַפְּנִימִי שְׁבוּ, וּמִכַּח זֶה יֵשׁ כֵּאֵן בְּחִינַת סִפְק - שֶׁהַמְּבַרֵּךְ מִתְנַגֵּד וְנִלְחַם עִם הַקְּלִיפָה הַמְּלַבִּישָׁה עַל אוֹתוֹ דָּבָר גְּשָׁמִי, וְכֵאֵן הַשְּׁלִישִׁי וּמְסֻכִּים עִימוֹ, וְלַעֲנִינֵינוּ כְּשֶׁמְצַטְרֵף עִם הַמְּבַרֵּךְ בְּאִמִּרַת אִמֵּן, וּבְזֶה מְכַרִּיעַ וְאוֹמַר שְׂזָה בּוֹדָאִי אִמָּת, נִתְאַמַּת הַדָּבָר עַל יְדוֹ אֲצֵל הַשׁוֹמֵעַ וְסוֹר הַסִּפְק, וְהַדְּבָרִים בְּרוּרִים וּמֵאִירִים בְּעוֹלָם, וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁלַמַת אוֹר הָאִמּוֹנָה בְּעוֹלָם].

וּלְכֹף הַשְּׁלֹבֵב הוּא בְּאִמֵּן דְּבִרְכוֹת יֵאֵהוּדוֹנָה"י, הוּי"ה קוֹדֶמַת לְאֲדָנִי"י, כִּי הַשְּׁפַע הוּא מְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן לְתַחֲתוֹן מְעִילָא לְתַתָּא, שֶׁהוּא מְאָמַת לְאִמּוֹנָה, וְהֵינּוּ שְׁבַחֲחִינַת הוּי"ה שֶׁהוּא הָאִמָּת, נִמְשַׁכַּת לְבַחֲחִינַת 'אֲדָנִי' שֶׁהִיא הָאִמּוֹנָה' שֶׁהִיא כְּלֵי לְהַאִיר אֶת הָאִמָּת עַל יְדֵי עֲנִיַּת הָאִמֵּן, אֲבָל הָעֲנִיּוֹת אִמֵּן שֶׁל קִדִּישׁ שֶׁהוּא עֲלִית הַתְּחִתּוֹן לְעֲלִיּוֹן שֶׁנִּתְכַלֵּל בְּמִידַת 'וְאִמָּת', וְהִיא דְּרָגָה גְבוּהָה יוֹתֵר שֶׁהַתְּחִתּוֹן נִכְלָל בְּעֲלִיּוֹן וּמִתְבַטֵּל אֵלָיו, לְכֹף הַשְּׁלֹבֵב א"י ד"ה ג'ו"י"ה [אֲדָנִי הוּי"ה] מִתְתַּא לְעִילָא.

מגילת רות

מרגליות יקרות ואבני חושן, פנינים נפלאים וסיפורי צדיקים
דברי הגות ורעיון מאוצרות תורת החסידות
משוכצות זהב ומסודרות על מגילת רות
משעוריו ושיחותיו של
הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

ספיר ויהלום

מוטינאה

תמונות כלי הכסף באדיבות הצורפים

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66